



Viridis

Onderzoeksbureau
voor natuur en landschap

November 2024

Ecologische Quicksan Omgevingswet Stationsgebied Driebergen-Zeist



In opdracht van: Gemeente Zeist
Projectnummer: 2024-142

©2024 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-iridis.nl
W www.bureau-iridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00



Tekst: W.A. (Wiegert) Steen
Veldonderzoek: W.A. (Wiegert) Steen
Foto's: W.A. (Wiegert) Steen

Foto voorblad: Voormalige drafbaan

Projectnummer: 2024-142
Wijze van citeren: Steen, W.A., 2024. Ecologische Quickscan Omgevingswet Stationsgebied Driebergen-Zeist. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2024-142.

In opdracht van: Gemeente Zeist
Contactpersoon: C. (Coosje) Bakker-Wartena

Datum: 15-11-2024
Ondertekening: S. (Susan) Zwerver
Paraaf: SZ

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Samenvatting

De gemeentes Zeist en Utrechtse Heuvelrug willen een visie ontwikkelen voor een woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist. Om een goed beeld te krijgen van de aanwezige natuurwaarden willen zij een inventarisatie laten uitvoeren naar de aanwezige natuurwaarden, met hierin opgenomen de effecten van de mogelijke ontwikkeling. In het kader van deze activiteit is een Ecologische Quickscan Omgevingswet uitgevoerd, waarin de aspecten soortbescherming, gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden zijn getoetst. Er ligt nog geen concreet plan voor de ontwikkeling met woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist. Bij de analyse is daarom uitgegaan van een worst-case scenario waarbij het uitgangspunt is dat de ontwikkeling binnen het gehele plangebied uitgevoerd kan gaan worden en dus het gehele plangebied aangetast wordt. Een samenvatting hiervan is weergegeven in Tabel 1, 2 en 3. Niet genoemde beschermde soorten zijn wel in de Quickscan meegenomen echter konden binnen het plangebied of de invloedssfeer van de activiteit worden uitgesloten. Er is steeds aangegeven of effecten te verwachten zijn en of er vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden uit te voeren (Tabel 1). Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over de bouw- en gebruikersfase. Deze kan dus pas worden uitgevoerd als er een concreter plan voor het ontwikkelen van de woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist.

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets nodig omdat het plangebied binnen de begrenzing van het NNN ligt en er een wijziging in de bestemmingsplannen plaatsvindt (Tabel 1). Daarnaast zal er bij de NNN toetsing extra aandacht uit moeten gaan naar de verbindingsfunctie van het plangebied voor soorten als onderdeel van de wezenlijke waarden en kenmerken.

Binnen het plangebied worden mogelijk houtopstanden geveld waar de regels van de Omgevingswet op van toepassing zijn (Tabel 3). Voor het vellen van deze houtopstanden geldt een meldingsplicht bij de provincie Utrecht. Daarmee geldt ook een herbeplantingsplicht op dezelfde locatie binnen drie jaar. Daarnaast valt een deel van het plangebied binnen de door de gemeente Zeist en Gemeente Utrechtse Heuvelrug vastgestelde bebouwde kom en geldt hiervoor de Bomenverordening. Er geldt mogelijk een kapverbod, waarvoor een vergunning dient te worden aangevraagd bij de gemeente. De opdrachtgever dient hier zelf zorg voor te dragen.

Omdat de planvorming nog niet concreet genoeg is, kan op basis van de nu bekende informatie nog niet met zekerheid bepaald worden naar welke soorten een nader onderzoek uitgevoerd dient te worden. In Tabel 2 worden alle mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten met de specifieke onderzoeksinspanning benoemd. Zodra de plannen vorm hebben gekregen kan nader bekeken worden welke soorten wel en welke soorten mogelijk niet onderzocht moeten worden.

Deze samenvatting is bedoeld om een globaal overzicht te verkrijgen van het uitgevoerde onderzoek en de daaruit verkregen resultaten. Voordat de activiteit uitgevoerd kan worden is het echter noodzakelijk om met name hoofdstuk 6 'Vervolgstappen' aandachtig door te nemen. De in dit rapport opgenomen onderzoeksresultaten hebben een geldigheidsduur van 3 jaar na uitvoering van het onderzoek, wanneer de activiteit niet binnen deze periode uitgevoerd wordt is nieuw onderzoek noodzakelijk.

Tabel 1 | Samenvatting gebiedsbescherming met effecten en vervolgstappen

Gebied	Bescherming	Afstand	Effecten?	Vervolgstappen?
Kolland & Overlangbroek	Natura 2000	10,5 km	Mogelijk	Stikstofberekening
Rijntakken	Natura 2000	11 km	Mogelijk	Stikstofberekening
Oostelijke Vechtplassen	Natura 2000	12,5 km	Mogelijk	Stikstofberekening
Lingegebied en Diefdijk Zuid	Natura 2000	15 km	Mogelijk	Stikstofberekening
Zouweboezem	Natura 2000	17 km	Mogelijk	Stikstofberekening
Natuur Netwerk Nederland	NNN	500 m	Mogelijk	'Nee, tenzij toets'

Tabel 2 | Samenvatting soortbescherming met aanwezigheid, effecten en vervolgstappen per soortgroep. *zie voor de precieze soorten Hoofdstuk 5.

Soort(groep) en functie	Effecten	Verbodsartikel	Vervolgstappen
Groeiplaatsen dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en schubvaren	Vernietigen van groeiplaatsen	Art. 11.54 Bal	Nader onderzoek
Functioneel leefgebied van boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter.	Vernietigen van functioneel leefgebied	Art. 11.54 Bal	Nader onderzoek
Gebouwbewonende vleermuizen*- verblijfplaats	Vernietigen verblijfplaats	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Boombewonende vleermuizen*- verblijfplaats	Vernietigen verblijfplaats	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebieden vleermuizen	Vernietigen vliegroutes en foerageergebied	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Functioneel leefgebied van huismus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespindief, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil	Vernietigen nestlocaties en foerageergebied	Art.11.37 Bal	Nader onderzoek
Algemene broedvogels	Mogelijk vernielen van nest	Art.11.37 Bal	Werken buiten broedseizoen
Functioneel leefgebied grote modderkruiper	Vernietigen van functioneel leefgebied	Art. 11.54 Bal	Nader onderzoek
Functioneel leefgebied poelkikker	Vernietigen van functioneel leefgebied	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Functioneel leefgebied ringslang	Vernietigen van functioneel leefgebied	Art. 11.54 Bal	Nader onderzoek
Voortplantingshabitat van teunisbloempijlstaart en grote vos	Vernietigen van voortplantingshabitat	Art. 11.46 Bal	Nader onderzoek
Rode-Lijstsoorten Habitatrichtlijn bijlage II & V	Ja	Specifieke zorgplicht (Art. 11.27 Bal)	Mitigerende maatregelen

Tabel 3 | Samenvatting beschermde houtopstanden met vervolgstappen

Houtopstanden	Aanwezig?	Bescherming	Verbodsartikel	Vervolgstappen?
Houtopstanden	Ja	APV/ provinciaal	Art. 11.111 Bal	kapmelding en herplantingsplicht

Inhoud

1	Aanleiding	1	5.3.1	Effectbeoordeling vleermuizen	21
1.1	Situatie	1	5.4	Vogels	21
1.2	Beschrijving van het plangebied	1	5.4.1	Effectbeoordeling vogels	23
1.3	Probleemstelling	1	5.5	Vissen.....	24
1.4	Geldigheid onderzoek.....	2	5.5.1	Effectbeoordeling vissen	24
2	Onderzoeksmethode	7	5.6	Amfibieën	25
2.1	Literatuuronderzoek	7	5.6.1	Effectbeoordeling amfibieën.....	26
2.2	Veldonderzoek.....	7	5.7	Reptielen	26
2.3	Effectenanalyse.....	7	5.7.1	Effectbeoordeling reptielen	27
3	Gebiedsbescherming	9	5.8	Ongewervelden	27
3.1	Natura 2000-gebieden	9	5.8.1	Effectbeoordeling ongewervelden	28
3.1.1	Effectbeoordeling Natura 2000	9	5.9	Rode Lijst en HR Bijlage II & V	28
3.1.2	Conclusie Natura 2000.....	9	5.10	Exoten	28
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	10	6	Vervolgstappen	29
	Conclusie NNN	10	6.1	Gebiedsbescherming.....	29
4	Houtopstanden	13	6.2	Houtopstanden.....	29
5	Soortbescherming	14	6.3	Soortbescherming	29
5.1	Vaatplanten.....	14	6.3.1	Maatregelen soortbescherming.....	30
5.1.1	Effectbeoordeling vaatplanten	15	6.3.2	Natuurinclusieve maatregelen	31
5.2	Grondgebonden zoogdieren.....	15	6.3.3	Nader onderzoek beschermde soorten	31
5.2.1	Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren.....	18	7	Literatuurlijst	33
5.3	Vleermuizen	18		Bijlage A. Wettelijk kader	0

1 Aanleiding

1.1 Situatie

De gemeentes Zeist en Utrechtse Heuvelrug willen een visie ontwikkelen voor een woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist. Om een goed beeld te krijgen van de aanwezige natuurwaarden willen zij een inventarisatie laten uitvoeren naar de aanwezige natuurwaarden, met hierin opgenomen de effecten van de mogelijke ontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft namelijk mogelijke gevolgen voor in het wild levende dieren en planten en is daarom een flora- en fauna-activiteit. Daarbij is er ook kans op het overtreden van verbodsbepalingen met betrekking tot beschermde dieren en planten. Daarnaast kan de activiteit een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden en is dan een Natura 2000-activiteit. Ook kunnen er effecten zijn op het Natuurnetwerk Nederland en op beschermde houtopstanden.

In Bijlage A vindt u meer informatie over de Omgevingswet.

Voorafgaand aan de activiteit is een onderzoek uitgevoerd naar het mogelijke voorkomen van beschermde natuurwaarden middels een Ecologische Quicksan Omgevingswet (Quicksan). Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of door de activiteit en de werkzaamheden die in dat kader worden uitgevoerd een overtreding van de Omgevingswet kan worden verwacht. En zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn om de activiteit in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving uit te voeren?

In onderliggend rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toetsing beschreven.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Zeist en gemeente Utrechtse Heuvelrug. Het plangebied vormt een overgangsgebied tussen de hoge en droge stuwal van de Utrechtse Heuvelrug en het lage en natte Kromme-Rijngebied. Ten noorden van het plangebied ligt de bebouwde kom van Zeist en ten zuiden van

Driebergen-Rijsenburg (gemeente Utrechtse Heuvelrug). Het is een zeer dynamisch gebied waarin veel functies een plek hebben. Dwars door het plangebied loopt een spoorlijn met station. Het gebied direct rondom het station kenmerkt zich door bebouwing en verhardingen. Het stationsgebied is recent herontwikkeld. Er staan diverse bedrijven (o.a. een tuincentrum en politiebureau), een parkeergarage en een trein- en busstation.

In het noordelijke deel van het plangebied zijn landbouwgronden (o.a. de voormalige drafbaan) aanwezig met bomen langs de randen. Hier zijn ook sportvelden en een volkstuintencomplex aanwezig. Daarnaast staan er enkele monumentale panden, woningen en boerderijen en schuren met tuinen. Aan de westzijde en ten zuiden van het spoor is een kwekerij gevestigd. Door het plangebied loopt de Rijnwijkse Wetering.

Het plangebied wordt aan de oostkant begrenst door Hoofdstraat/Driebergseweg die parallel loopt aan de Heuvelrug met daarachter een aantal landgoederen (De Breul, Bornia en Beerschoten) bestaande uit monumentale landgoedbossen van beuken en eiken. Aan de zuidkant ligt het landgoed De Rheeorst en aan de oostkant ligt landgoed Rijnwijk. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrenst door de Laan van Rijnwijk met daarachter landgoed Nieuw Beerschoten.

In Figuur 1.1 en Afbeelding 1.1 t/m 12 is een impressie weergegeven van het plangebied en de directe omgeving. De landgoederen rondom het plangebied zijn weergegeven in Figuur 1.2.

1.3 Probleemstelling

Om goed voorbereid te zijn op eventueel noodzakelijke maatregelen of vergunningsaanvraag in het kader van de Omgevingswet geeft een Ecologische Quicksan antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Gebiedsbescherming

- Zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te verwachten en is een Voortoets noodzakelijk?



- Zijn significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland te verwachten en is een 'Nee tenzij' toets noodzakelijk?

Soortbescherming

- Zijn in het plangebied beschermde soorten¹ en/of beschermde functies van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de in dat kader benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen middels preventieve maatregelen? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk nader onderzoek naar beschermde soorten uit te voeren?

Houtopstanden

- Worden er houtopstanden geveld waarop de regels van de Omgevingswet van toepassing zijn en is daardoor een meldings- en herplantingsplicht van toepassing?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande activiteit in

overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren voor wat betreft het aspect natuur. Uiteindelijk wordt daarmee de vraag beantwoord:

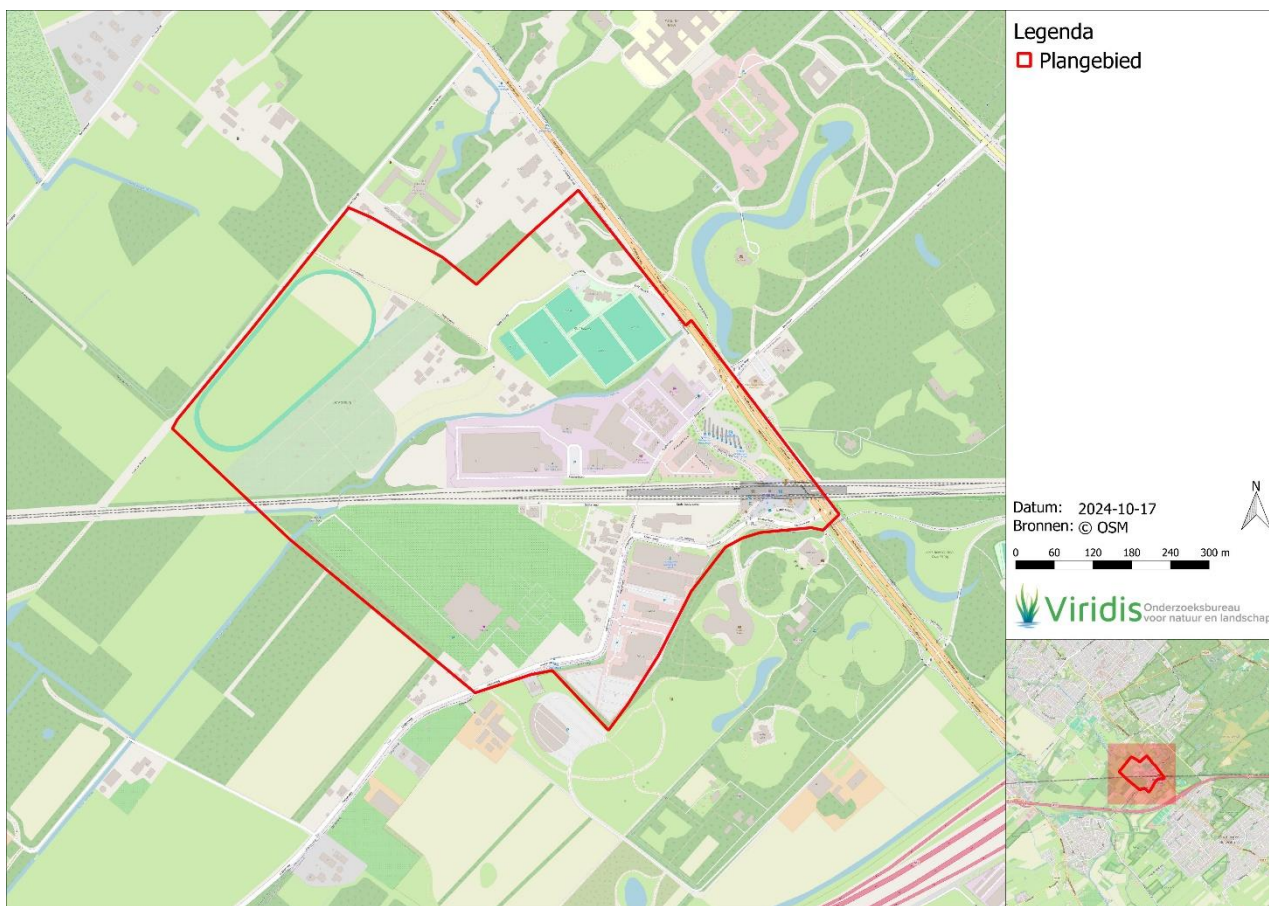
- Wat zijn de benodigde vervolgstappen om de activiteit in overeenstemming met de Omgevingswet uit te voeren?

1.4 Geldigheid onderzoek

Deze Quicksan is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn". Dit rapport gaat in op de effecten van de activiteit zoals beschreven in paragraaf 1.1. Wijzigingen of aanpassingen in de activiteit kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden. Soms is de precieze uitvoering van de werkzaamheden ten tijde van de Quicksan nog niet bekend en wordt daarom gewerkt met verschillende scenario's waarbij de effecten op bepaalde soorten of gebieden kunnen variëren.

¹ Beschermde soorten: alle onder de Omgevingswet beschermde soorten in de provincie Utrecht.





Figuur 1.1 | Plangebied ecologische quickscan stationsgebied Driebergen-Zeist.





Figuur 1.2 | Plangebied met omliggende landgoederen.





Afbeelding 1.1 | Station Driebergen-Zeist.



Afbeelding 1.2 | Busstation Driebergen-Zeist.



Afbeelding 1.3 | Parkeergarage aan de Stationsweg.



Afbeelding 1.4 | Bedrijventerrein aan de Odijkerweg.



Afbeelding 1.5 | Woningen aan de Odijkerweg.



Afbeelding 1.6 | Voormalige drafbaan.





Afbeelding 1.7 | Laan van Rijnwijk.



Afbeelding 1.8 | Sportvelden aan de Koeburgweg.



Afbeelding 1.9 | Koeburgweg.



Afbeelding 1.10 | Volkstuinencomplex.



Afbeelding 1.11 | Rijnwijkse Wetering.



Afbeelding 1.12 | Driebergerweg.



2 Onderzoeksmethode

De onderzoeksvragen worden beantwoord door het doen van literatuur- en veldonderzoek. Vervolgens wordt een toetsing uitgevoerd aan de natuur gerelateerde bepalingen in de Omgevingswet. Er wordt gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden of houtopstanden. Vervolgens wordt gekeken of de voorgenomen activiteit negatieve gevolgen op deze soorten, natuurgebieden of houtopstanden veroorzaakt. Het uitvoeren van de Quicksan is gedaan door een ecologisch deskundige² die specifieke ervaring heeft met dit type onderzoeksgebied. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek naar beschermde gebieden, soorten en houtopstanden is o.a. gebruik gemaakt van informatiebronnen beschikbaar gesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Provinciale Omgevingsvisie. Daarnaast zijn verspreidingsgegevens uit het archief van Bureau Viridis, de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen en vrij beschikbare verspreidingsgegevens van soortenorganisaties gebruikt van minimaal de laatste 10 jaar. Ook is contact opgenomen met de werkgroep biodiversiteit van de stichting Goed Volk. Zij beschikken over lokale kennis m.b.t. flora en fauna in het gebied en onderzoeksrapporten van diverse ruimte ontwikkelingen die binnen het plangebied zijn uitgevoerd zoals de herontwikkeling van station Driebergen-Zeist. Voor de herontwikkeling van het station is in 2009 (gebiedsdekkend) en 2011 (beperkt aantal soorten) onderzoek uitgevoerd naar de verspreiding van beschermde flora en fauna in het stationsgebied (Jansen, 2012), dit komt voor een deel overeen met het plangebied. De gebruikte bronnen staan vermeld in hoofdstuk 7.

² Zoals bedoeld in Art. 7.197j lid 2a van de Or, d.w.z. een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring, die ecologisch advies versterkt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van situaties, habitats en soorten.

De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten. Daarnaast is ook specifiek literatuuronderzoek verricht naar het voorkomen van soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en Rode-Lijstsoorten. Voor literatuuronderzoek naar houtopstanden is gebruik gemaakt van bestaande digitale kaarten van de bebouwingscontour houtkap van de betreffende gemeente.

2.2 Veldonderzoek

Bureau Viridis heeft op 3 oktober 2024 een veldbezoek uitgevoerd. Het plangebied is alleen onderzocht vanaf de openbare wegen en paden. Privéterreinen en andere terreinen zonder toegang zijn daarom niet volledig onderzocht. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in en rond het plangebied beschermde natuurwaarden kunnen voorkomen of dat er voor beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is. Tijdens het onderzoek is de relevante directe omgeving van het plangebied eveneens onderzocht op de potentie voor beschermde soorten. Op deze manier zijn de uitstralingseffecten van de activiteit bepaald. Naast beschermde soorten is er ook specifiek gelet op soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn, Rode-Lijstsoorten en de aanwezigheid van geschikt habitat voor te verwachten soorten van deze lijsten binnen het plangebied. Tot slot is tijdens het veldbezoek ook aandacht uitgegaan naar invasieve exoten³.

2.3 Effectenanalyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen gegevens van beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden zijn

³ Invasieve exoten zijn uitheemse soorten die schadelijk zijn voor inheemse natuur. Dit betreffen zowel soorten die opgenomen zijn in de EU-exotenverordening (Unielijst) als andere invasieve soorten zoals Japanse duizendknoop en watercrassula.



geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de activiteit mogelijk verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden. Er ligt nog geen concreet plan voor de ontwikkeling met woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist. Bij de analyse is daarom uitgegaan van een worst-case scenario waarbij het uitgangspunt is dat de ontwikkeling binnen het gehele plangebied uitgevoerd kan gaan worden en dus het gehele plangebied aangetast wordt. Als blijkt dat er beschermde natuurwaarden

zijn die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven in de voorliggende rapportage. Wanneer mogelijk worden alternatieven of maatregelen voorgesteld om negatieve effecten te voorkomen (preventie) of verzachten (mitigatie). Indien de aanwezigheid van de soorten en/of de negatieve effecten nader onderzoek behoeft, wordt dit aangegeven in de toetsing.



3 Gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt bescherming van gebieden – namelijk, Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland – welke voor een initiatiefnemer van belang is behandeld. Bescherming van deze gebieden is geregeld in de Omgevingswet, echter zijn Natura 2000-gebieden vanuit het Rijk vastgesteld en NNN door de provincie in de Provinciale Structuurvisie.

Naast de gebiedsbescherming geldt ook een algemene zorgverplichting (artikel 1.2 Omgevingswet) voor de gehele fysieke leefomgeving. Ook de niet-beschermd gebieden vallen hier dus onder. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van de schade aan in het wild levende soorten en gebieden. Bij elke project dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht, zie ook Bijlage A.

3.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden. Hierbij zijn er specifieke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd per gebied.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer dergelijke effecten mogelijk kunnen worden verwacht, dient door middel van een Voortoets op voorhand getoetst te worden wat de effecten van een project tijdens de uitvoerfase en gebruiksfase zijn op de ter plaatse aangewezen habitattypen en -soorten. Indien het niet mogelijk is om significante negatieve effecten op voorhand uit te sluiten is er sprake van een vergunningsplicht en moet een 'Passende beoordeling' uitgevoerd worden. Dit is afhankelijk van of de plannen wel of niet van significant negatieve invloed kunnen zijn. In deze toetsing worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en of (onder bepaalde

voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Kolland & Overlangbroek' ligt op een afstand van 10,5 kilometer. Andere Natura 2000-gebieden die iets verder liggen van het plangebied zijn Rijntakken (11 kilometer), Oostelijke Vechtplassen (12,5 kilometer), Lingegebied en Diefdijk Zuid (15 kilometer) en Zouweboezem (17 kilometer). In Figuur 3.1 wordt de ligging van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden weergegeven.

3.1.1 Effectbeoordeling Natura 2000

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is door ontwikkeling van mogelijke woningbouw in het gebied geen sprake. De nabijgelegen Natura 2000-gebieden liggen op voldoende ruime afstand dat geen negatieve invloed verwacht wordt van factoren die slechts een korte reikwijdte hebben, zoals bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. De enige factor die op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van invloed kan zijn, betreft stikstofdepositie.

Zowel in het kader van bestemmingsplanwijzigingen als omgevingsvergunningprocedures zal naast de gebruiksfase ook de bouwfase moeten worden onderzocht. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van stikstofdepositie plaatsvinden ten gevolge van uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens werkzaamheden gebruikt worden. In de nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig op een afstand van 10,5 tot 15 kilometer. Een stikstofberekening is daarom nodig om de mate van stikstofdepositie als gevolg van de ontwikkeling van mogelijke woningbouw in het gebied op deze stikstofgevoelige habitattypen vast te stellen.

3.1.2 Conclusie Natura 2000

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden uit te voeren. Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over de bouw- en gebruikersfase noodzakelijk. Deze berekening kan dus



pas worden uitgevoerd als er een concreter plan is voor het ontwikkelen van de woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de aangewezen gebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Een 'Nee, tenzij'-toets dient te worden uitgevoerd wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden en/of een bestemmingsplanwijziging moet worden doorgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden als gevolg van de voorgenomen maatregelen. Grote delen van Landgoed Beerschoten ten zuiden van de spoorlijn vallen binnen het NNN. Hiervan zijn kleine delen als natuur aangewezen en het grootste deel als NNN-overig. Daarnaast zijn in het noordelijke deel van het plangebied twee percelen aangewezen in de groene contour.

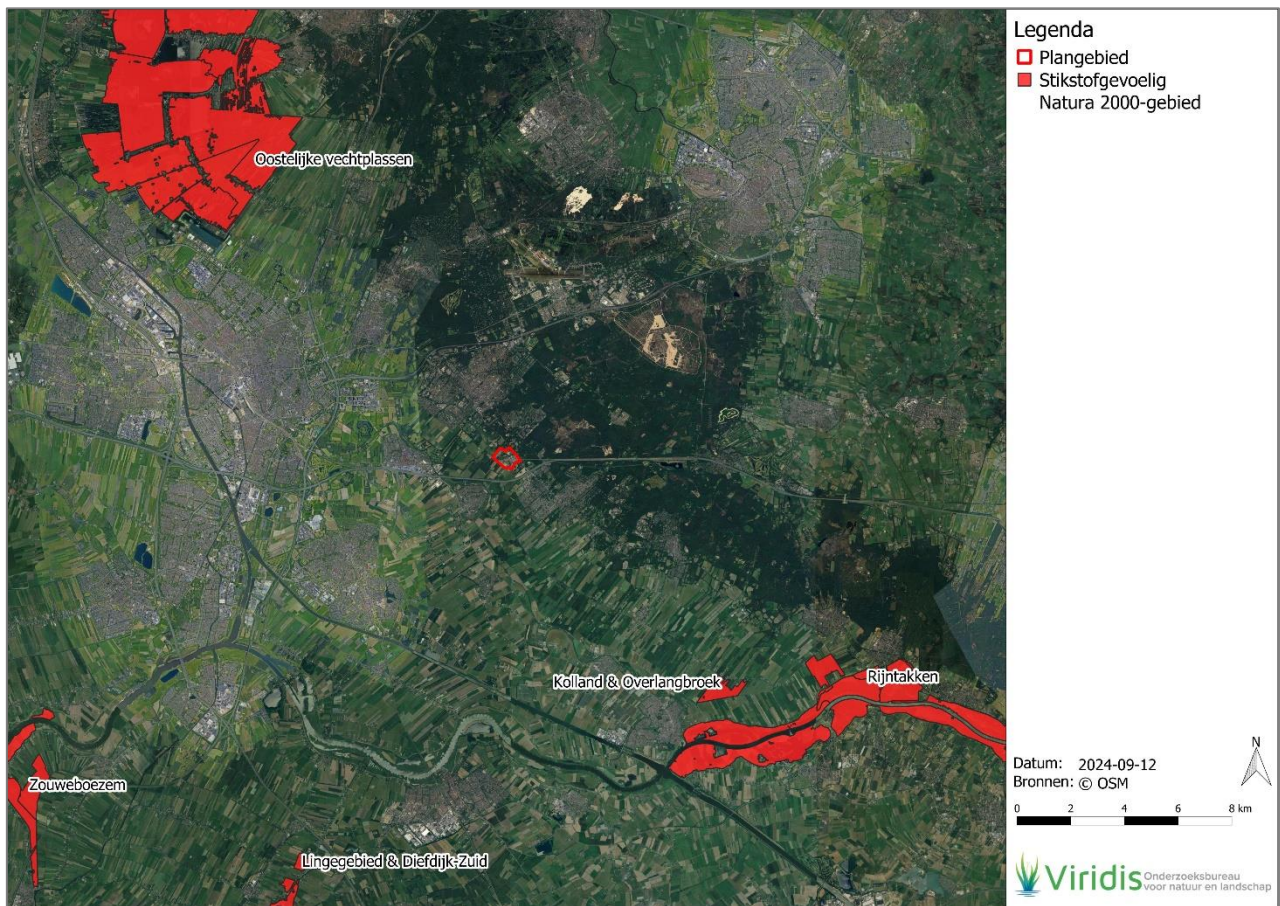
De groene contour bevat gebieden die in aanmerking komen om natuur te ontwikkelen. Daarna kunnen deze gebieden worden opgenomen binnen het NNN. Rondom het plangebied zijn grote delen van het orientatiegebied aangewezen als NNN of groene contour.

Conclusie NNN

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets nodig omdat het plangebied binnen de begrenzing van het NNN ligt (Figuur 3.1) en er een wijziging in de bestemmingsplannen plaatsvindt.

Bij de NNN toetsing zal extra aandacht uit moeten gaan naar de verbindingfunctie van het plangebied voor soorten als onderdeel van de wezenlijke waarden en kenmerken. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat het overgangsgebied een belangrijke verbindingzone vormt tussen de hoge en droge stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en het lage en natte Kromme-Rijng gebied voor verschillende soorten zoals vleermuizen, reeën, dassen, hazen, eekhoorns en marterachtigen (Grondmij Nederland B.V., 2011; Mabelis, 2011; Werkgroep Faunapassages Zeist Zuid/West, 2020).





Figuur 3.1 | Overzicht van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen.





Figuur 3.2 | Overzichtskaart van het Natuurnetwerk Nederland en Groene contour.



4 Houtopstanden

In de Omgevingswet is de bescherming van houtopstanden opgenomen. Voor bepaalde houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap (zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving) geldt een meldings- en herplantingsplicht.

Een houtopstand is beschermd als het een eenheid van bomen of struiken betreft met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder dit voorafgaand te melden bij de provincie. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

De bovenstaande bescherming geldt echter niet voor houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, windschermen om boomgaarden, naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstboom, kweekgoed, bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en houtopstanden binnen de - bij besluit van de gemeenteraad - vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden bovenstaande regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend,

waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer een afwijking van de herbeplantingsplicht wordt toegestaan middels een maatwerkvoorschrift. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van de "bebouwingscontour houtkap" ligt wordt bepaald door de gemeenteraad. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van het Omgevingsplan of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

Binnen het plangebied worden mogelijk houtopstanden geveld waar de regels van de Omgevingswet op van toepassing zijn. Voor het vellen van deze houtopstanden geldt een meldingsplicht bij de provincie Utrecht. Daarmee geldt ook een herbeplantingsplicht op dezelfde locatie binnen drie jaar.

Daarnaast valt een deel van het plangebied binnen de door de gemeente Zeist en Gemeente Utrechtse Heuvelrug vastgestelde bebouwde kom en geldt hiervoor de Bomenverordening. Er geldt mogelijk een kapverbod, waarvoor een vergunning dient te worden aangevraagd bij de gemeente. De opdrachtgever dient hier zelf zorg voor te dragen.



5 Soortbescherming

Dier- en plantensoorten zijn verdeeld in drie categorieën en worden in meer of mindere mate beschermd:

- Vogelrichtlijnsoorten, hieronder vallen alle inheemse vogelsoorten (artikel 11.37 Bal);
- Habitatrichtlijnsoorten (artikel 11.46 Bal);
- Nationaal beschermde soorten (artikel 11.54 Bal).

Per wetsartikel gelden een aantal verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden bij de geplande activiteit. Dit houdt onder andere verband met de bescherming van nesten, verblijfplaatsen, voortplantingsbiotoop en een verbod op het doden of verwonden van beschermde soorten. Op deze verbodsbepalingen gelden enkele uitzonderingen. Zo is provinciaal een vrijstellingslijst vastgesteld met daarop een aantal soorten waarvoor deze verbodsbepalingen niet gelden. Ook kan er in specifieke gevallen gewerkt worden volgens een ministerieel goedgekeurde gedragscode waarin voorschriften opgenomen zijn om de effecten te beperken.

Naast de verbodsartikelen voor beschermde soorten en gebieden is er ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal) die naast beschermde soorten ook geldt voor Rode-Lijstsoorten en soorten van de bijlage II en V van de Habitatrichtlijn. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van schade aan in het wild levende soorten. In de paragrafen over specifieke soortgroepen worden enkel de strikt beschermde soorten besproken, soorten die onder deze specifieke zorgplicht vallen worden in paragraaf 5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V behandeld. Soorten die zowel strikt beschermd zijn als onder de specifieke zorgplicht vallen worden enkel in paragraaf 5.9 behandeld wanneer de bescherming van habitat niet onder de soortbescherming al geborgd is (algemene broedvogels).

Hieronder worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek per soortgroep besproken. Voor elke soortgroep is een effectenbeoordeling opgenomen waarin helder wordt beschreven of er negatieve effecten op beschermde soorten worden verwacht en of er, indien van toepassing, preventieve maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen. Aan het

einde van dit hoofdstuk wordt een overzicht van de locaties van mogelijke beschermde functies weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

5.1 Vaatplanten

Op basis van de NDFF (2024) blijken de volgende beschermde vaatplanten in de omgeving bekend te zijn: dennenorcht (*Goodyera repens*), dreps (*Bromus secularis*), groot spiegelklokje (*Legousia speculum-venereis*), kartuizer anjer (*Dianthus carthusianorum*), korensla (*Arnoseris minima*), naakte lathyrus (*Lathyrus aphaca*), schubvaren (*Asplenium ceterach*) en wilde ridderspoor (*Consolida regalis*). Binnen het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten.

Op ruim 4 kilometer afstand is een groeiplaats van **dennenorcht** bekend op landgoed Bornia. Deze soort heeft zeer specifieke groeiomstandigheden. Vooral in naaldbossen met geen of weinig ondergroei, wel voorzien van een dik mospakket, en voldoende schaduw komt de soort voor. Dergelijke omstandigheden zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Aanwezigheid van de soort is daarom uitgesloten.

Dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus en wilde ridderspoor zijn in wijde omgeving (<2 kilometer) van het plangebied vastgesteld. Het zijn veelal eenjarige planten die vooral op akkers en soms in bermen of op verstoorde grond kunnen groeien. Het is mogelijk dat deze soorten binnen het plangebied voorkomen zoals op de akkers van (de voormalige) drafbaan ter hoogte van de Laan van Rijnwijk en Koeburgweg in het noorden van het plangebied.

Kartuizer anjer is bekend op golfterrein Kromme Rijn op ruim 1,5 kilometer afstand. De soort groeit normaal op zonnige, droge locaties met matig voedselrijke grond. Het gaat in dit geval zoals alle groeiplaatsen in de provincie Utrecht om een niet natuurlijke of wilde groeiplaats. De soort wordt namelijk ook uitgezaaid. Omdat het plangebied buiten de natuurlijke



verspreiding valt van de soort wordt de aanwezigheid binnen het plangebied uitgesloten.

In de bebouwde kom van Driebergen-Rijsenburg is op ongeveer 2 kilometer afstand van het plangebied een groeiplaats van **schubvaren** bekend op een stenen muur. Schubvaren groeit met name op rotsen (vooral op kalksteen), in rotsspleten, op oude muren en op puinhellingen. De plant is zeer zeldzaam verspreid door het land, voornamelijk in stedelijk gebied. Tijdens het veldbezoek is aandacht uitgegaan naar aanwezigheid van de soort op muren. De soort is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek terwijl de soort jaarrond is vast te stellen, maar niet alle muurtjes konden beoordeeld worden vanaf de openbare weg. Aanwezigheid van de soort is daarom niet geheel uitgesloten.

→ **In het plangebied zijn mogelijk groeiplaatsen van dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en schubvaren.**

5.1.1 Effectbeoordeling vaatplanten

Dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en schubvaren komen mogelijk binnen het plangebied voor en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Nader onderzoek naar groeiplaatsen van dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en schubvaren is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast te stellen. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Het nader onderzoek naar groeiplaatsen van deze soorten wordt beschreven in hoofdstuk 6.

- **Negatieve effecten op groeiplaatsen van dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en kartuizer anjer kunnen niet worden uitgesloten.**
- **Nader onderzoek naar groeiplaatsen van dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en kartuizer anjer is noodzakelijk.**

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de NDFF (2024) blijken de volgende beschermde grondgebonden zoogdieren in de omgeving bekend te zijn: boommarter (*Martes martes*), bunzing (*Mustela putorius*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), haas (*Lepus europaeus*), konijn

(*Oryctolagus cuniculus*), steenmarter (*Martes foina*), wezel (*Mustela nivalis*) en hermelijn (*Mustela erminea*). Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan mogelijk wel de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

De **boommarter** is gebonden aan een bosrijke omgeving en leeft in allerlei verschillende bossen. Deze soort verblijft onder andere in boomholten, holen van middelgrote zoogdieren, takkenhopen en onder boomwortels. In sommige gevallen kunnen boommarters verblijven in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Er zijn in de omgeving enkele waarnemingen bekend van boommarters. Op de autoweg tussen landgoed Bornia en landgoed De Breul is in 2022 een verkeersslachtoffer gemeld en op de A12 ten zuiden van het plangebied worden jaarlijks meerdere verkeersslachtoffers gemeld. Tijdens het nader onderzoek in 2011 zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld op de naastgelegen landgoederen. Wel zijn enkele sporen aangetroffen van boommarter. De omliggende landgoederen zijn daarom wel bestempeld als geschikt foerageergebied en zullen in gebruik zijn door dieren die afkomstig zijn van de Utrechtse Heuvelrug, gelegen ten oosten van het plangebied. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van de boommarter in het plangebied zelf is wel mogelijk door de aanwezigheid van geschikte natuurlijke nestholtes in de bomen en holen in de grond van andere zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn niet alle geschikte nestholtes in kaart gebracht omdat er nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn. In de gebouwen zijn tijdens het veldbezoek niet direct geschikte verblijfplaatsen vastgesteld, maar niet alle gebouwen konden beoordeeld worden vanaf de openbare weg. Boommarters hebben zeer grote territoria. Het territorium van een vrouwtje kan tot 500 hectare groot zijn en van een mannetje tot 1000 hectare groot. Gezien de ligging van het plangebied is het terrein ook geschikt als foerageergebied voor de boommarter.

Bunzing, wezel, hermelijn

Wezels leven in veel verschillende biotopen, maar voornamelijk in open, droge natuur- en cultuurlandschap. De soort leeft graag in de buurt van beschutting als bosschages, heggen en houtstapels. Hierbij is het van belang dat er voldoende prooidieren aanwezig zijn in de omgeving. Wezels leven vaak in oude holen van



ratten, muizen en konijnen. De bunzing komt voor in kleinschalig landschap met houtwallen en sloten, waarbij rommelhoekjes, verlaten hopen van bijvoorbeeld konijnen en holle bomen als schuilplaats kunnen dienen. Hermelijnen komen voor in allerlei verschillende landschappen, in bossen, duinen, houtwallen en akkers. Deze soort prefereert hierbij landschappen met voldoende opgaande begroeiing die de dieren dekking biedt bij verplaatsingen. De hermelijn leeft in hopen van andere zoogdieren en verplaatst zich langs lijnvormige elementen als muurtjes, heggen of oevers. Binnen het plangebied zijn allerlei kleinschalige landschappelijke elementen die geschikt zijn voor kleine marterachtigen. Er zijn diversen hopen aangetroffen die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door kleine marterachtigen. Daarnaast zijn de dichtbegroeide bosschages, houstapels, begroeide greppels en de oevers langs de Rijnwijkse wetering geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen (Afbeelding 5.1). Ook rond het volkstuintencomplex en ter hoogte van de Laan van Rijnwijk zijn deze elementen veelvuldig aanwezig (Afbeelding 5.2).



Afbeelding 5.1 | Er zijn diverse begroeide greppels in het plangebied aanwezig die geschikt zijn voor kleine marterachtigen.



Afbeelding 5.2 | Het volkstuintencomplex is door de kleinschalige landschapselementen uitermate geschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen.

De **das** leeft in verscheidene biotopen, maar voornamelijk in kleinschalig akker- en weidelandschap met bosjes, houtwallen en heggen. Geschikte leefgebieden bevatten voldoende dekking, rust en een zachte bodem om een burcht in te graven. Deze burchten zijn vaak gelegen in bosranden, houtwallen, heggen, hellingen en liggen dichtbij akkers of graslanden waar geoerageerd wordt. Dassen maken gebruik van hoofdburchten en bijburchten. Hoofdburchten zijn relatief groot en worden het merendeel van het jaar bewoond. Dit is ook meestal de plek waar de jongen worden geboren. Bijburchten hebben minder hopen en kunnen gebruikt worden als vluchtplek bij verstoring van de hoofdburcht. Ook kunnen ze gebruikt worden door jong volwassen dassen die worden verstoten uit het territorium of door het mannetje als hij in het voorjaar vanuit hier beter zijn territorium kan verdedigen. Ook het voedselaanbod in de directe omgeving speelt een grote rol. Dassen verblijven het liefst zo dicht mogelijk bij hun voedsel en kunnen, tijdelijk, wisselen naar een bijburcht bij bv. een maisakker als het mais rijp is.

Op landgoed Nieuw Beerschoten ten noorden van het plangebied is op minder dan 75 meter in een boschage een hoofdburcht van de das bekend. Tijdens het veldbezoek is deze burcht kort bezocht en zijn verse gebruikerssporen aangetroffen (Afbeelding 5.3). Mogelijk zijn er nog andere (bij)burchten in de omgeving aanwezig, maar dat is niet bekend. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen sporen van deze soort aangetroffen, maar dit kon ook niet volledig worden onderzocht vanaf de openbare weg. Het is wel bekend dat de dassen o.a. foerageren in het



plangebied op de gronden van de (voormalige) drafbaan en de aangrenzende weilanden ten zuiden van de betreffende bosschage. Hier is ook maisland aanwezig. Ook wordt door de dassen gebruik gemaakt van passage ter hoogte Rijnwijkse wetering onder het spoor. Recent is een das dood gereden op de Odijkerweg. Mogelijk was de das op weg naar de faunapas-safe onder de A12 door. Hier wordt de das ook waargenomen.



Afbeelding 5.3 | Dassenburcht op landgoed Nieuw Beerschoten met recente gebruikerssporen (graafsporen) van das.

De **eekhoorn** leeft in allerlei typen bosgebied, maar is ook in parken en tuinen in de omgeving van bos te vinden. Deze soort bouwt bolvormige nesten in hoge boomkronen. De nesten zijn gemaakt van bast, dood plantmateriaal en twijgen met bladeren. Soms maken eekhoorns ook nesten in boomholten of oude kraaien-nesten. Waarnemingen van eekhoorn zijn bekend binnen het plangebied en de directe omgeving van het plangebied op de verschillende landgoederen. Tijdens het veldbezoek zijn geen dieren of nesten van eekhoorn aangetroffen. Het plangebied is echter door de aanwezige bomen wel geschikt als nestlocatie en foerageergebied voor de eekhoorn, en tijdens het veldbezoek kon het terrein niet vlakdekkend worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten omdat er nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn.

Het **konijn** komt voor in halfopen biotopen zoals bosranden, parken en tuinen. Konijnen verkiezen landschappen met een droge, zandige bodem, aangezien deze soort hier gemakkelijk hollen kunnen graven. Waarnemingen van konijn zijn bekend binnen het plangebied ter hoogte van het spoortalud. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of dieren gezien, maar het spoortalud kon ook niet geheel worden

onderzocht tijdens het veldbezoek vanaf de openbare weg. Het plangebied is voor het konijn wel geschikt als leefgebied.

De **haas** komt veelal voor in kleinschalig bouw- en grasland, in biotopen als weilanden, akkers, heide en open bos. Hazen graven geen hollen, maar maken gebruik van zogenaamde legers. Dit zijn ondiepe uithollingen nabij opgaande begroeiing als houtwallen, heggen of hoog gras. Waarnemingen van haas zijn bekend binnen het plangebied ter hoogte van kwekerij Abbing en de directe omgeving van het plangebied op de verschillende landgoederen met name op de weilanden. Tijdens het veldbezoek zijn ook hazen aangetroffen op de voormalige drafbaan en op landgoed Nieuw Beerschoten. In het plangebied zijn verschillende weilanden en akkers aanwezig die geschikt zijn voor de haas als leefgebied.

De **steenmarter** is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermnen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. Een steenmarter zal bij zijn verblijfplaats altijd uitwerpselen in een soort latrine deponeren. Hij gebruikt hiervoor dus altijd dezelfde plaats. Daarnaast worden vaak prooiresten rond de verblijfplaats aangetroffen. Er zijn in de wijde omgeving maar enkele waarnemingen bekend van steenmarters. De steenmarter is minder schuw dan de boommarter en verblijft vaak in gebouwen, maar kan zijn verblijfplaats ook in hollen in de grond hebben. In de gebouwen zijn tijdens het veldbezoek niet direct geschikte verblijfplaatsen vastgesteld, maar niet alle gebouwen konden beoordeeld worden vanaf de openbare weg. Daarnaast kunnen ze mogelijk verblijven in hollen in de grond van andere zoogdieren die binnen het plangebied aanwezig zijn.

→ **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter aanwezig en daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van foerageergebied van deze soorten.**



5.2.1 Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren

Boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter hebben mogelijk verblijfplaatsen en foerageergebied binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soorten, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Nader onderzoek naar boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast te stellen en de gebruiksfuncties van het plangebied voor de soorten. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Het nader onderzoek naar deze soorten wordt beschreven in hoofdstuk 6.

- **Negatieve effecten op functioneel leefgebied van boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter zijn niet uitgesloten.**
- **Nader onderzoek naar functioneel leefgebied van boommarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenmarter is noodzakelijk.**

5.3 Vleermuizen

Op basis van de NDFF (2024) blijken de volgende beschermde vleermuizen in de omgeving bekend te zijn: baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), brandts vleermuis (*Myotis brandtii*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegebied.

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn vleermuizen die hun verblijfplaats doorgaans in gebouwen hebben, zoals gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die hun verblijfplaats meestal in bomen hebben, zoals rosse vleermuis en watervleermuis. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, achter dakbeschot en in schoorstenen etc.), terwijl een soort

als de rosse vleermuis jaarrond verblijft in bomen (in holten, spleten en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders, maar verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

De gebouwen in het plangebied zijn gecontroleerd op openingen die door vleermuizen als verblijf kunnen worden gebruikt of toegang bieden tot een verblijfplaats. Openingen van 1,5 cm bij 5 cm zijn al voldoende voor vleermuizen. Vaak worden in gebouwen spouwmuren en ruimtes onder daken gebruikt als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek konden niet alle gebouwen even goed beoordeeld worden omdat het veldbezoek alleen vanaf openbare wegen is uitgevoerd.

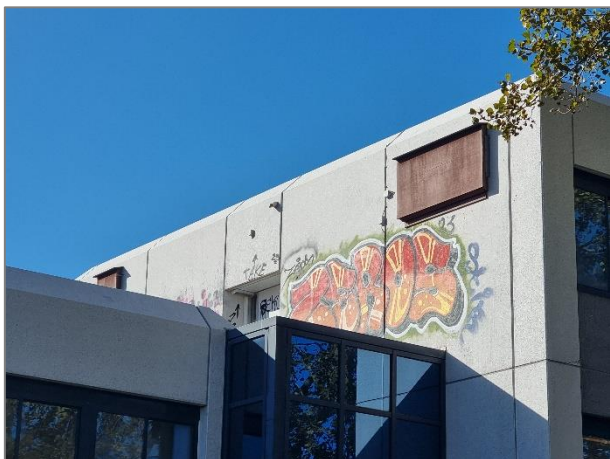
In de ruimere omgeving zijn verschillende kraamkolonies van gewone dwergvleermuis en laatvlieger vastgesteld in gebouwen tijdens het SMP onderzoek in 2019 (Steen & Hoksberg, 2020). Ondanks dat het plangebied grotendeels buiten het onderzoeksgebied viel van het SMP is de stationslocatie wel kortstondig onderzocht. In het kantoorpand aan de Stationsweg 11 is toen een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis vastgesteld achter de betonnen gevelplaten (Afbeelding 5.4). Hierbij werden in de ochtend 30 zwermende dieren gezien en deze vlogen in onder het kozijn die toegang biedt tot een ruimte achter de betonnen gevelplaten. Tijdens een uitvliegtelling zijn 130 dieren geteld.



Afbeelding 5.4 | Achter de betonnen gevelplaten van het kantoorpand aan de Stationsweg 11 is in 2019 een kraamkolonie gewone dwergvleermuis vastgesteld van 130 dieren.



Aan het kantoorpand en in de directe omgeving zijn verschillende vleermuiskasten opgehangen (Afbeelding 5.5). De reden hiervan is onbekend. Mogelijk vanwege de ontwikkeling van het stationsgebied of een sloop-nieuwbouw project in de directe omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn de kasten indien mogelijk gecontroleerd, maar er zijn geen vleermuizen of gebruikssporen van vleermuizen zoals keutels vastgesteld.



Afbeelding 5.5 | Er hangen diverse vleermuiskasten in de omgeving van het stationsgebied.

Er staan enkele kantoorpanden die geschikt zijn voor vleermuizen omdat deze stootvoegen hebben die toegang bieden tot de spouw. Als deze niet zijn na-geïsoleerd dan is hier een open ruimte die geschikt is voor gebouwbewonende vleermuizen.

Verder staan er op het terrein enkele kantoorpanden die op het oog weinig geschikt lijken voor vleermuizen vanwege platte daken en relatief strakke afwerking langs de dakranden en het ontbreken van open stootvoegen. Toch leert de ervaring dat ook hier vaste verblijfplaatsen niet geheel uit te sluiten zijn.

In het plangebied staan een aantal monumentale panden, woningen en boerderijen met schuurtjes die ook geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Vaak zijn hier wel dakpannen, stootvoegen die toegang bieden tot de spouw of gevelbekleding aanwezig die gebruikt kunnen worden als vaste verblijfplaats door gebouwbewonende vleermuizen. Tijdens het nader onderzoek in 2011 zijn langs de Odijkerweg in de woningen in- en uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen (Afbeelding 5.6). Omdat de gebouwen alleen vanaf de openbare weg zijn beoordeeld gaan we

ervanuit (wordt-case) dat deze gebouwen allemaal geschikt zijn voor gebouwbewonende vleermuizen.



Afbeelding 5.6 | Woningen aan de Odijkerweg.

Ook zijn er aantal gebouwen die op basis van het veldbezoek wel als ongeschikt beoordeeld kunnen worden voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de nieuwe parkeergarage bij het station omdat geschikte gaten en kieren ontbreken voor vleermuizen.

In de meeste gebouwen in het plangebied kunnen soorten als de **gewone dwergvleermuis**, **ruige dwergvleermuis**, **laatvlieger** en **gewone grootoorvleermuis** worden verwacht. Om vast te stellen in hoeverre de gebouwen door vleermuizen worden gebruikt, is nader onderzoek noodzakelijk.

Boombewonende vleermuissoorten

Het is bekend dat er op de verschillende landgoederen in de directe omgeving van het plangebied veel verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Deze zijn ook aangetroffen tijdens het nader onderzoek in 2011. Hier zijn verblijfplaatsen van rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis vastgesteld. Het gaat om verschillende functies zoals kraam-, paar-, zomer- en winterverblijfplaatsen.

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen bekend van boombewonende vleermuizen, maar deze kunnen niet worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied verschillende bomen aangetroffen met geschikte holtes, spleten en loszittend schors die als verblijfplaats geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen. Hierbij is het terrein niet vlakdekkend onderzocht op de aanwezigheid van geschikte holtes, spleten en loszittend schors omdat er



nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn en het veldbezoek vanaf de openbare weg is uitgevoerd.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zoals kunnen daarom niet worden uitgesloten in het plangebied. In de aangetroffen holten kunnen soorten als **franjestart**, **gewone grootoorvleermuis**, **rosse vleermuis**, **ruige dwergvleermuis** en **watervleermuis** worden verwacht.

→ **In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen aanwezig.**

Vliegroutes en foerageergebied

Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden niet in directe zin door de wet beschermd. Echter zijn zij wel van belang voor het functioneren van verblijfplaatsen; het verdwijnen van vliegroutes en foerageergebied kan daardoor indirect resulteren in het verlaten van verblijfplaatsen. Wanneer deze functies van groot belang zijn voor vleermuizen, of zij niet makkelijk gebruik kunnen maken van gebieden met eenzelfde functie (alternatieven) spreken we van essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen, worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld vaak bomenrijen om zich te oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid.

Binnen het plangebied zijn meerdere lijnvormige structuren aanwezig die geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen. Het gaat om bomenlanen langs de Dribergseweg/Hoofdstraat (N225), Laan van Rijnwijk en Odijkerweg. Ook kan de Rijnwijkse Wetering als vliegroute worden gebruikt door bijvoorbeeld watervleermuis. Daarnaast kunnen de landschappelijke structuren op de omliggende landgoederen ook gebruikt worden als vliegroute. Tijdens eerdere onderzoeken in 2011 zijn op landgoed Reehorst en Beerschoten essentiële vliegroutes vastgesteld van gewone dwergvleermuis (<30 dieren) en laatvlieger (<30 dieren). Uit het SMP onderzoek in 2019 is ook gebleken dat de bomenstructuur langs de N225 gebruikt

wordt als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis (<40 dieren) en laatvlieger (<20 dieren).



Afbeelding 5.7 | Bomenstructuur langs de N225 die wordt gebruikt als vliegroute door vleermuizen.

Van rosse vleermuizen is in 2011 vastgesteld dat ze vooral de boomkroonzone gebruiken om tot hoogte te komen (boomkronen vormen min of meer de vliegroute voor deze soort). Eenduidige vliegroutes zijn toen niet vastgesteld. Het belangrijkste aspect voor deze soort is de aanwezigheid van hoog opgaande bomen, bossen en bosranden waar ze gebruik kunnen maken van de boomkronen als begeleiding.

In 2011 is ook vastgesteld dat watervleermuizen meerdere vliegroutes hebben in het plangebied en omliggende landgoederen. Er is specifiek onderzoek gedaan naar het gebruik van de Rijnwijkse wetering door vleermuizen. Hierbij is vastgesteld dat de wetering wordt gebruikt als vliegroute door watervleermuizen. Andere vliegroutes die zijn vastgesteld in 2011 worden gevormd door de aanwezige begroeiing (opgaande bomen) langs het fietspad op landgoed Beerschoten en aan weerszijden van het spoor (noord- en zuidkant spoortraject). De soort gebruikt verder de landschappelijke structuren van het landgoed de Reehorst en ze vliegen van noord naar zuid vanaf landgoed Beerschoten naar landgoed Bornia.

Foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde



verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied.

Het plangebied en directe omgeving bevat geschikt foerageergebied wegens de aanwezigheid van bosranden evenals wateroppervlakten. Ook kunnen de open gebieden, inclusief het volkstuintencomplex door diverse soorten vleermuizen worden gebruikt als foerageergebied. Tijdens het onderzoek in 2011 is vastgesteld dat het terrein door verschillende soorten als foerageergebied worden gebruikt. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers foerageren in de open delen van het gebied en langs de boomkruinen en bosranden. Net buiten het plangebied wordt boven de slingerijvers van Beerschoten en de vijver van De Breul gefoerageerd door de watervleermuis. Dit gedrag is ook tijdens het SMP in 2019 vastgesteld. Ook boven de Rijnwijkse wetering wordt gefoerageerd door de watervleermuis. Op de open plekken in het landschap foerageren rosse vleermuizen (agrarisch gebied en op hoogte boven het landschap). De omliggende landgoederen worden door de gewone grootoorvleermuis als foerageergebied gebruikt.

→ **Het plangebied kan als foerageergebied of vliegroute door vleermuizen gebruikt worden, en heeft mogelijk een essentiële functie.**

5.3.1 Effectbeoordeling vleermuizen

In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen aanwezig. Daarnaast kan het plangebied voor vleermuizen dienen als essentiële vliegroute of als essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op vleermuizen zijn niet uit te sluiten door de activiteit. Er is dan sprake van overtreding van art. 11.46 van het Bal. Nader onderzoek naar vleermuizen (volgens het Vleermuisprotocol 2021) is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast te stellen. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen.

- **Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen kunnen niet worden uitgesloten.**
- **Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen is noodzakelijk.**
- **Negatieve effecten op essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebieden van vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten.**

→ **Onderzoek naar essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebieden van vleermuizen is noodzakelijk.**

5.4 Vogels

Voor vogels wordt in de uitwerking van de Omgevingswet onderscheid gemaakt tussen soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en algemene broedvogels waarvan de nesten uitsluitend beschermd zijn gedurende de periode waarin deze in gebruik zijn (zie Tabel A in Bijlage A). In het plangebied is onderzocht of jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig (kunnen) zijn in de bomen en gebouwen. Ook is gezocht naar nesten van en geschikte nestgelegenheid voor algemene broedvogels.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF (2024) komt een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Het betreft boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene vidalii*) en wespendif (*Pernis apivorus*). Deze vogelsoorten nestelen bijvoorbeeld onder daken (huismus en gierzwaluw), in hoge bomen of nestpalen (ooievaar), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buizerd, havik, sperwer, wespendif), in oude nesten van kraaien en roofvogels in boomgroepen (boomvalk) en in oude nesten van kraaien en roofvogels in vooral naaldbomen (ransuil).

Huisumus broedt in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Er zijn tijdens het veldbezoek enkele huismussen waargenomen in het plangebied rond de woningen aan de Odijkerweg. Deze woningen hebben bevatten ronde dakpannen waaronder huismussen tot broeden kunnen komen (Afbeelding 5.8). De aanwezigheid van de huismus kan niet worden uitgesloten in het plangebied. De groene streken langs de grenzen van het plangebied



en de nabijgelegen tuinen vormen geschikt leef- en broedgebied.



Afbeelding 5.8 | Woningen aan de Odijkerweg die geschikt zijn voor huismussen.

Gierzwaluw broedt in Nederland veelal in stedelijk gebied. Hierbij nestelt de soort in kolonieverband in daken van woningen of oude gebouwen. De meest gebruikte nestlocaties zijn gelegen op daken onder scheefliggende of kapotte dakpannen, nokpannen, gaten en kieren onder de dakrand en dakkapellen - daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden soms gaten in muren, kunstmatige nestkasten of nestpannen, in ventilatieschachten en in gaten achter regenpijpen gebruikt. Een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond is één van de vereisten waar elke nestlocatie aan voldoet. Hoogte heeft altijd voorkeur boven vergelijkbare lager gelegen potentiële nestlocaties. Daarnaast is in daken een hellingshoek van 45 graden vereist om de gierzwaluw de mogelijkheid te geven om uit te vliegen. In het plangebied zijn bij de woningen aan de Odijkerweg verschillende kieren en gaten aangetroffen die een potentiële broedlocatie voor gierzwaluw kunnen vormen.

De **havik** heeft een voorkeur voor grote aaneengesloten bossen, maar neemt ook genoegen met kleinere bosjes en boomgroepen, zolang er ook open landschap in de omgeving ligt. Het nest (of horst) wordt vaak gebouwd in naaldbomen en meerdere jaren achtereen gebruikt. **Buizerds** jagen voornamelijk in het open land, maar broeden in boomnesten en leven aan bosranden of in open gebieden met groepen bomen. De buizerd gebruikt regelmatig hetzelfde nest meerdere jaren, maar is ook goed in staat om zelf een nieuw nest te bouwen en kan ook jaarlijks wisselen

tussen nesten. De **wespendief** leeft bij voorkeur in grotere bossen (>250 ha) van minimaal ca. 40 jaar oud, waar ze graag broeden in douglas- of fijnspar, maar komt ook voor in loof- en gemengd bos met open plekken waar habitat als heideterreinen, hoogveen of kleinschalig cultuurlandschap aanwezig is. Wespendieven kunnen zelf een nest bouwen en dat meerdere jaren achter elkaar gebruiken, maar nemen ook zeer regelmatig nesten in gebruik die door andere vogels zijn gebouwd. De **sperwer** broedt in bossen, soms tuinen en parken, maar meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in half-open landschappen. In en rond het volkstuintencomplex zijn veel bomen aanwezig die als broedlocatie kunnen dienen voor bovenstaande roofvogels. Tijdens het veldbezoek zijn geen horsten aangetroffen, maar tijdens het veldbezoek kon het terrein niet vlakdekkend worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten omdat deze vanaf de openbare weg is uitgevoerd en er nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn. Daarnaast kan het plangebied gebruikt worden als foerageergebied voor deze soorten.

De **ooievaar** maakt als broedplek gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen. Nesten van ooievaar zijn zeer opvallend en zijn ondanks dat het veldbezoek vanaf de openbare weg is uitgevoerd tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen binnen het plangebied, aanwezigheid van deze soort kan daarom worden uitgesloten. In de wijde omgeving zijn wel nesten bekend. Zo is er paartje broedend bekend op een nestpaal bij Odijk. Daarnaast is het plangebied als foerageergebied maar weinig geschikt. Geschikte weilanden en hooilanden met veel voedsel ontbreken.

De **boomvalk** jaagt in open en halfopen land: parklandschappen, heiden en hoogvenen, open duin en moeras, boerenland en dorpen, ook wel in buitenwijken van steden. De boomvalk broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, maar ook wel in solitaire bomen. Daarnaast broeden ze ook in populierensingels, op erven, in hoogspanningsmasten en in stadsparken. Ze maken gebruik van nesten waar kraaien en eksters in hebben gebroed. Tijdens het veldonderzoek zijn enkele nesten van zwarte kraai en ekster vastgesteld die mogelijk gebruikt kunnen worden door de boomvalk. Mogelijk zijn er nog meer nesten aanwezig omdat het veldonderzoek



vanaf de openbare weg is uitgevoerd en er nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn, waardoor niet nesten zijn vastgesteld.

Ransuilen komen voor in uiteenlopende landschapstypen, zolang er maar voldoende leefgebied aanwezig is voor veldmuizen, de voornaamste prooidieren van deze uilensoort. De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbos en gemengd bos, en zelden in houtwallen of tuinen. De ransuil bouwt zelf geen nest, maar gebruikt oude nesten van buizerds, kraaien, eksters (als de 'kap' van het nest is ingestort), sperwers en andere vogelsoorten. Tijdens het veldonderzoek zijn enkele nesten van zwarte kraai en ekster vastgesteld die mogelijk gebruikt kunnen worden door de ransuil. Mogelijk zijn er nog meer nesten aanwezig omdat het veldonderzoek vanaf de openbare weg is uitgevoerd en er nog veel bladeren aan de bomen aanwezig zijn, waardoor niet alle nesten zijn vastgesteld. In 2011 zijn tijdens het nader onderzoek jonge ransuilen vastgesteld net buiten het plangebied op landgoed Bornia. Hier zijn veel nesten van zwarte kraai aanwezig. Daarnaast is het mogelijk dat er in het plangebied ransuilen broeden die in het plangebied vaste roesplekken hebben. Deze plekken zijn net als het nest beschermd, omdat het verwijderen ervan invloed kan hebben op het broedsucces.

De **kerkuil** is een soort die leeft in (half)open cultuurlandschappen met veel landschapselementen en jaagt in gras- of bouwland. Kerkuilen maken zelf geen nest en hebben en platte ondergrond nodig om hun eieren te leggen. Nestplaatsen zijn te vinden in schuren, kerktorens of andere bouwwerken. Kerkuilen gebruiken ook graag speciaal opgehangen nestkasten. Er worden regelmatig verkeerslactoffers gemeld langs de A12. Op landgoed Reehorst is korte tijd melding gedaan van een kerkuil op een boerderij. Ook op een boerderij tussen landgoed Rijnwijck en Blikkenburg wordt regelmatig een kerkuil gemeld. Het is onbekend of het hier gaat om een nest- of roestlocatie. Mogelijk dat er binnen het plangebied ook geschikte nest- of roestplaatsen aanwezig zijn. Er staan in het plangebied enkele schuurtjes die mogelijk geschikt kunnen zijn, zoals aan de voormalige drafbaan. Omdat deze op privéterreinen staan zijn deze niet onderzocht tijdens het veldbezoek. Nest- en roestplaatsen van kerkuil kunnen daarom niet binnen het plangebied worden uitgesloten. Ook kan het plangebied gebruikt worden als foerageergebied.

Steenuil komen voor in kleinschalig agrarisch cultuurlandschap. De steenuil is een vogel die broedt in natuurlijke holtes van bomen (knotwilg of hoogstam fruitbomen) of in rustige hoekjes of nissen van gebouwen, in schuren of nestkasten. Daarnaast zoekt de steenuil voedsel op plaatsen waar lange en korte vegetatie elkaar afwisselen, zoals schapen- en paardenweides, erven, boomgaarden, moestuinen en tuinen. Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen binnen het plangebied bekend. Wel zijn er enkele waarnemingen ten noorden van het plangebied in de omgeving van landgoed Rijnwijck en Nieuw Beerschoten. Mogelijk broedt er een paartje op een naastgelegen boerderij of in een nestkast. Daarnaast kunnen de gronden van de (voormalige) drafbaan als foerageergebied worden gebruikt door de steenuil. Het is gezien de waarnemingen in de NDFF niet op voorhand uit te sluiten dat de het plangebied onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de steenuil.

→ **In het plangebied zijn mogelijk nestplaatsen van huismus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespendif, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil en daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van foerageergebied van deze soorten.**

Algemene broedvogels

Het plangebied heeft een zeer afwisselend biotoop en hierdoor is het geschikt voor allerlei algemene broedvogels. In het plangebied kunnen algemene broedvogels zoals merel (*Turdus merula*) en houtduif (*Columba palumbus*) tot broeden komen in de begroeiing, kauw (*Corvus monedula*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*) in de gebouwen en wilde eend (*Anas platyrhynchos*) en meerkoet (*Fulica atra*) op de oevers van de watergangen.

→ **In het plangebied komen mogelijk algemene broedvogels tot broeden.**

5.4.1 Effectbeoordeling vogels

Huisumus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespendif, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil hebben mogelijk nestlocaties binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.37 van het Bal. Nader onderzoek naar vogels met jaarrond beschermde nesten is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied vast



te stellen en de gebruiksfuncties van het plangebied voor de soorten. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen.

- **Negatieve effecten op functioneel leefgebied van huismus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespendif, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil kunnen niet worden uitgesloten.**
- **Onderzoek naar functioneel leefgebied van huismus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespendif, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil is noodzakelijk.**

Verder kunnen algemene broedvogels tot broeden komen in het plangebied. In gebruik zijnde nesten zijn beschermd onder de Omgevingswet. Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl er nesten in gebruik zijn, kunnen negatieve effecten optreden. Om deze effecten te voorkomen, dienen preventieve maatregelen te worden uitgevoerd (paragraaf 6.3.1). Een nader onderzoek naar beschermde vogels is niet noodzakelijk.

- **Nesten van algemene broedvogels worden mogelijk vernield als gevolg van de activiteit.**
- **Preventieve maatregelen – zoals werken buiten het broedseizoen – zijn noodzakelijk, deze worden beschreven in paragraaf 6.3.1.**

5.5 Vissen

Op basis van de NDFF (2024) blijkt de volgende beschermde vis in de omgeving bekend te zijn: grote modderkruiper.

Oorspronkelijk leefden **grote modderkruipers** in overstroomingsvlakten, tegenwoordig leeft deze vissoort voornamelijk in poldersloten en moerassen. Hierbij ligt de voorkeur bij ondiepe wateren met een stevige modderbodem en veel onderwatervegetatie. Grote modderkruipers overwinteren in de modderbodem. Op landgoed Rijnwijck en ten noorden daarvan is in 2020 een waarneming gedaan van een exemplaar en door RAVON is in 2021 ook middels eDNA de soort vastgesteld. Deze watergang loopt door naar het zuiden en grenst aan het plangebied (Afbeelding 5.9 en 5.10). Hier is de watergang een stuk breder en door het ontbreken van een rijke oever- en onderwatervegetatie en de aanwezigheid van diverse roofvissen als baars en marmergrondel wordt dit deel ongeschikt geacht als voortplantingswater voor grote

modderkruiper. De watergang staat wel in verbinding met sloten buiten het plangebied die potentieel geschikt zijn als voortplantingswater. Zodoende is het mogelijk voor grote modderkruiper om te migreren tussen geschikt voortplantingswater en overwinteringswater, zoals de sloten grenzend aan het plangebied. Mogelijk wordt deze watergang ook wel als overwinteringshabitat gebruikt door grote modderkruiper door de aanwezigheid van een stevige modderlaag en voldoende diepte. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken kan overwintering van grote modderkruipers niet worden uitgesloten, waardoor nader onderzoek noodzakelijk is om de functie van de watergang voor grote modderkruiper in kaart te brengen.

- **In het plangebied is mogelijk leefgebied aanwezig van de grote modderkruiper.**

5.5.1 Effectbeoordeling vissen

Grote modderkruiper heeft mogelijk leefgebied binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Nader onderzoek naar grote modderkruiper is nodig om de aanwezigheid van deze soort in het plangebied vast te stellen en de gebruiksfuncties van het plangebied voor de soort. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Het nader onderzoek naar deze soort wordt beschreven in hoofdstuk 6.

- **Negatieve effecten op functioneel leefgebied van de grote modderkruiper is niet uitgesloten.**
- **Nader onderzoek naar functioneel leefgebied van grote modderkruiper is noodzakelijk.**





Afbeelding 5.9 | Watergang op landgoed Rijnwijck grenzend aan het plangebied.



Afbeelding 5.10 | Watergang grenzend aan het plangebied ter hoogte van de voormalige drafbaan.

5.6 Amfibieën

Op basis van de NDFF (2024) blijken de volgende beschermde amfibieën in de omgeving bekend te zijn: poelkikker, kamsalamander en Alpenwatersalamander. Daarnaast zijn er een aantal beschermde soorten die echter provinciaal zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Hiervoor kan wel mogelijk de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) gelden, zie hiervoor paragraaf 5.9.

Poelkikkers zijn voornamelijk te vinden in onbeschaduwde, stilstaande, schone en voedselarme wateren met begroeide oevers. Deze soort komt hoofdzakelijk voor in de hogere delen van Nederland en het rivierenland, met name in bos- en heidegebied. Naast de voortplanting in het water vindt de overwintering plaats op het land, waarbij poelkikkers zich op vorstvrije plekken ingraven of soms verschuilen in dichte struikvegetatie en onder dood hout. In de ruime omgeving zijn enkele waarnemingen gedaan van

poelkikker. Op basis van terreingesteldheid kan niet worden uitgesloten dat de watergang grenzend aan het plangebied ter hoogte van de voormalige drafbaan geschikt voortplantingswater betreft. Het gaat hier om een onbeschaduwde watergang met een redelijk flauwe oever (Afbeelding 5.10). Overwinteringslocaties van poelkikker zijn hierdoor ook niet uit te sluiten. De Rijnwijckse wetering zal niet geschikt zijn doordat deze beschaduwde is en water snel afvoert richting de Kromme Rijn.

Kamsalamanders leven in halfopen omgevingen met bos, houtwallen en struweel. De soort komt zelden voor in open akkerlandschap, maar wel in de buurt van landgoederen, rivieren en beekdalen. Kamsalamanders planten zich vooral voort in stilstaande, vrij zonnige en visvrije wateren met een sterk ontwikkelde onderwatervegetatie. Schuil- en overwinterplaatsen zijn voornamelijk te vinden in steenhopen, takkenhopen en struweel, maar ook in water kunnen kamsalamanders overwinteren. In de ruime omgeving (<1 km) is kamsalamander alleen bekend in poelen op landgoed Blikkenburg, landgoed Rijsenburgsebos en landgoed Kraaybekerhof. Binnen het plangebied is beperkt water aanwezig (de Rijnwijckse wetering en de watergang grenzend aan het plangebied ter hoogte van de voormalige drafbaan), maar op basis van terreingesteldheid kan worden uitgesloten dat dit geen geschikt voortplantingswater betreft omdat het water geen geïsoleerd water (poel, kolk, ven, vijver) betreft. In uitzondering kunnen kamsalamanders ook in watergangen zitten, maar dan zonder doorstroming en zonder roofvissen. Omdat er geen voortplantingswater aanwezig is in het plangebied en in de ruime omgeving (<1 km) wordt overwinteringshabitat ook uitgesloten.

De **Alpenwatersalamander** komt voor in allerlei typen wateren, voornamelijk nabij bossen of houtwallen. Hierbij is het van belang dat het water relatief visvrij is en geen sterke stroming bevat. Deze salamandersoort legt zijn eieren tussen waterplanten en onder dood blad op de waterbodem. De overwintering vindt voornamelijk plaats op vochtige en beschutte locaties als takkenhopen, dichte begroeiing, bladhoppen, bunkers en spleten onder gebouwen. Alpenwatersalamanders stellen weinig eisen aan het voortplantingswater. De soort is bekend uit de bebouwde kom van de gemeente Zeist en Driebergen/Rijsenburg. In de provincie Utrecht komt Alpenwatersalamander niet van nature voor maar is hier in het verleden uitgezet. Binnen



het plangebied is beperkt water aanwezig (de Rijnwijkse wetering en de watergang grenzend aan het plangebied ter hoogte van de voormalige drafbaan), maar op basis van terreingesteldheid kan worden uitgesloten dat dit geen geschikt voortplantingswater betreft omdat het water geen geïsoleerd water (poel, kolk, ven, vijver) betreft. In uitzondering kunnen kam-salamanders ook in watergangen zitten, maar dan zonder doorstroming en zonder roofvissen. Omdat er geen voortplantingswater aanwezig is wordt overwinteringshabitat ook uitgesloten.

→ **In het plangebied is mogelijk leefgebied aanwezig van de poelkikker.**

5.6.1 Effectbeoordeling amfibieën

Poelkikker heeft mogelijk leefgebied binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Nader onderzoek naar poelkikker is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soort in het plangebied vast te stellen en de gebruiksfuncties van het plangebied voor de soort. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Het nader onderzoek naar deze soort wordt beschreven in hoofdstuk 6.

→ **Negatieve effecten op functioneel leefgebied van de poelkikker is niet uitgesloten.**

→ **Nader onderzoek naar functioneel leefgebied van de poelkikker is noodzakelijk.**

5.7 Reptielen

Op basis van de NDFP (2024) blijken de volgende beschermde reptielen in de omgeving bekend te zijn: hazelworm, ringslang en zandhagedis.

De **ringslang** is een watergebonden reptielensoort. Een geschikt leefgebied bevat natuurlijke oeverzones met open plekken en ruigte. Deze elementen bieden zowel schuilplaatsen als zongelegenheid. Ringslangen planten zicht voort in snel opwarmende broeihopen, mesthopen of bladhopen. Deze hopen vormen ook geschikt overwinteringshabitat, net als vorstvrije plekken onder dood hout of boomwortels. In de omgeving zijn verschillende waarnemingen bekend van ringslang. Ze worden waargenomen in en rond de vijvers van landgoed De Breul (Afbeelding 5.11) en langs watergangen op de landgoederen Rijnwijk en Nieuw Beerschoten. De ringslangen maken onderdeel uit van

de populatie van het Kromme Rijngebied. Binnen het plangebied is water aanwezig (de Rijnwijkse wetering en de watergang grenzend aan het plangebied ter hoogte van de voormalige drafbaan) en op basis van terreingesteldheid kan niet worden uitgesloten dat dit geschikt foerageergebied betreft. Daarnaast kunnen broeihopen aanwezig zijn in het plangebied, bijvoorbeeld op het volkstuintencomplex.



Afbeelding 5.11 | De vijver van landgoed De Breul waarlangs veel waarnemingen worden gedaan van ringslang.

De **hazelworm** komt voornamelijk voor in bos- en heidegebieden, met name in overgangszones tussen beide typen habitat. Hierbij ligt de voorkeur bij biotopen met een vochtige en dichte vegetatie met zonbeschonen plekken. Een geschikt leefgebied bevat voldoende schuilplaatsen in de strooisellaag, dichte vegetatie of dood hout. Waarnemingen van hazelworm zijn niet bekend binnen het plangebied. Er worden wel veel hazelwormen waargenomen op de landgoederen ten oosten van het plangebied. Deze dieren maken onderdeel uit van de populatie op de Utrechtse Heuvelrug. Aangezien de hazelworm in de omgeving alleen op de zandgronden en in de bosranden met dikke strooisellaag voorkomt wordt de soort niet binnen het plangebied verwacht. Ook de taluds langs het spoor zijn niet geschikt voor hazelworm omdat hier geschikt biotoop (vochtige en dichte vegetatie) ontbreekt. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor de hazelworm.

De **zandhagedis** komt voornamelijk voor in duin- en heidegebieden. Een geschikt leefgebied bevat een rijk gestructureerde (heide)vegetatie met dekking en open stukjes zand waar de eieren kunnen worden gelegd. De overwintering vindt plaats in een zelf gegraven hol of zoogdierhol. Op Klein en Groot Heidestein



gelegen ten oosten van het plangebied op de Utrechtse Heuvelrug is een populatie zandhagedissen bekend op een heideterrein. Daarnaast komt de soort voor langs het spoortalud en bermen ter hoogte van de A12. Waarnemingen van de zandhagedis ten westen van de Arnhemse Bovenweg zijn niet bekend. Binnen het plangebied is namelijk geen geschikt leefgebied aanwezig voor de zandhagedis. Geschikte (heide)vegetatie met dekking en open stukjes zand ontbreken.

→ **Het plangebied is mogelijk leefgebied van de ringslang.**

5.7.1 Effectbeoordeling reptielen

Ringslang heeft mogelijk leefgebied binnen het plangebied en daarom kan de activiteit negatieve effecten hebben op deze soort, met als gevolg overtreding van artikel 11.54 van het Bal. Nader onderzoek naar ringslang is nodig om de aan- of afwezigheid van deze soort in het plangebied vast te stellen en de gebruiksfuncties van het plangebied voor de soort. Mogelijk is het nodig een vergunning aan te vragen. Het nader onderzoek naar deze soort wordt beschreven in hoofdstuk 6.

→ **Negatieve effecten op functioneel leefgebied van de ringslang is niet uitgesloten.**

→ **Nader onderzoek naar functioneel leefgebied van de ringslang is noodzakelijk.**

5.8 Ongewervelden

Op basis van de NDFF (2024) blijken de volgende beschermde ongewervelden in de omgeving bekend te zijn: gevlekte witsnuitlibel, grote vos, sierlijke witsnuitlibel en teunisbloempijlstaart.

De meeste **geklepte witsnuitlibellen** zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. In de duinen is de soort gevonden bij verlandingsvegetaties met een laagveen karakter. Deze biotooptypen hebben met elkaar gemeen dat het water helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschermd gelegen is. Zowel vegetatie loze als dichtgegroeide wateren worden gemedend. Binnen het plangebied zijn geen geschikte voortplantingswateren aanwezig. Net buiten het plangebied op landgoed De Breul is wel geschikt

voortplantingswater in de vijver aanwezig en worden jaarlijks meerdere exemplaren waargenomen (Afbeelding 5.11).

De **grote vos** komt bij voorkeur voor in landschappen met grote solitaire bomen, met name in vochtige bossen, bosranden of boomgaarden. Een geschikt leefgebied bevat ook voldoende overwinterhabitat, zoals stapels hout of holle bomen. Rupsen van de grote vos zijn voornamelijk afhankelijk van waardplanten als iep, maar ook van zoete kers, populieren en soms wilgen. Binnen het plangebied zijn waardplanten van deze soort aanwezig bijvoorbeeld rond het volkstuintencomplex en daarom is aanwezigheid van voortplantingshabitat binnen het plangebied niet uit te sluiten.

De **sierlijke witsnuitlibel** komt voor langs beschutte oeverzones van meren en in stilstaande, ongestoorde wateren met een rijke (submerse)watervegetatie, zoals veenplassen, vijvers en dode rivierarmen. De wateren zijn (matig) voedselrijk en doorgaans omgeven door bos. Net buiten het plangebied op landgoed De Breul is wel geschikt voortplantingswater in de vijver aanwezig en worden jaarlijks meerdere exemplaren waargenomen (Afbeelding 5.11).

De **teunisbloempijlstaart** is als imago zeer mobiel en kan bijna overal in de zuidelijke helft van Nederland worden aangetroffen. Voor de voortplanting is het essentieel dat er waardplanten aanwezig zijn, zoals harig wilgenroosje, basterdwederik, teunisbloem en grote kattenstaart. Deze waardplanten gedijen voornamelijk in ruige vegetaties op omgewerkte grond. Waardplanten kunnen worden aangetroffen in tuinen, braakliggende terreinen, agrarische gronden, bosranden en bermen. Van juni tot en met september foerageren de rupsen op deze waardplanten. De soort overwintert als pop in het strooisel, niet ver van de waardplant. Tijdens het veldbezoek is o.a. teunisbloem op verschillende locaties waargenomen, waardoor het gebied geschikt is als voortplantingsplaats (Afbeelding 5.12).

→ **In het plangebied zijn grote vos en teunisbloempijlstaart niet uit te sluiten.**





Afbeelding 5.12 | Teunisbloem langs het hekwerk van de voormalige drafbaan.

5.8.1 Effectbeoordeling ongewervelden

Teunisbloempijlstaart en grote vos hebben mogelijk voortplantingshabitat binnen het plangebied en daarom kan de activiteit leiden tot het vernietigen van leefgebied van deze soorten en kans op doden en verwonden van dieren (specifiek eitjes, rupsen of poppen). Dit betreffen overtredingen van artikel 11.46 (teunisbloempijlstaart) en 11.54 (grote vos) van het Bal. Om vast te stellen of deze soorten leefgebied binnen het plangebied hebben is nader onderzoek nodig.

- **Voortplantingshabitat van grote vos en teunisbloempijlstaart wordt mogelijk vernield door de activiteit.**
- **Nader onderzoek naar voortplantingshabitat van de grote vos en teunisbloempijlstaart is noodzakelijk.**

5.9 Rode Lijst en HR Bijlage II & V

In artikel 11.27 van het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen die – naast voor strikt beschermde

soorten – ook geldt voor soorten van de Rode Lijst en soorten die voorkomen in bijlage II en V van de Habitatrictlijn.

Op basis van de NDFF en waarnemingen die tijdens het veldbezoek zijn gedaan is vastgesteld welke soorten in of in de directe omgeving van het plangebied voorkomen (zie

Tabel 5.1). Op basis van aanwezigheid van geschikt habitat van de soort en de specifieke werkzaamheden is vervolgens bepaald of er nadelige gevolgen optreden aanzien van exemplaren van deze soorten en hun nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen.

Uit het literatuur- en veldonderzoek blijkt dat er meerdere soorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt binnen het plangebied aanwezig zijn of verwacht kunnen worden. Voor deze soorten zijn daarom maatregelen nodig om nadelige gevolgen zo veel als mogelijk te voorkomen, welke nader worden uitgewerkt in Hoofdstuk 6.

- **In het plangebied zijn verschillende soorten aanwezig waarvoor de specifieke zorgplicht geldt.**
- **Voor deze soorten zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk, welke uitgewerkt zijn in paragraaf 6.3.1.**

5.10 Exoten

Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten waargenomen, maar kunnen niet geheel worden uitgesloten. Een volkstuintencomplex is van een typische plek omdat hier veel met planten en grond wordt gesleept.

Tabel 5.1 | Overzicht van de Rode-Lijstsoorten en soorten van bijlage II en V van de Habitatrictlijn die binnen het plangebied, of in de directe omgeving daarvan, waargenomen zijn of bekend zijn uit de NDFF of andere bronnen. -

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetensch. naam	Type waarneming	Negatieve gevolgen?
Bijen en hommels	Gewone tubebij	<i>Stelis breviscula</i>	NDFF	Ja, vernietigen leefgebied
Schimmels	Geel nestzwammetje	<i>Heridium coralloides</i>	NDFF	Ja, vernietigen habitat
Vaatplanten	Rijncentaurie	<i>Centaurea stoebe</i>	NDFF	Ja, verwijderen planten
Vaatplanten	Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	NDFF	Ja, verwijderen planten
Dagvlinders	Bruin blauwtje	<i>Aricia agestis</i>	NDFF	Ja, vernietigen leefgebied
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	NDFF	Ja, dempen voortplantingshabitat



6 Vervolgstappen

Tijdens de Ecologische Quicksan Omgevingswet is op verschillende ecologische aspecten getoetst of er sprake is van overtreding van verbodsartikelen. Om overtreding te voorkomen dienen verschillende vervolgstappen genomen te worden, welke in dit hoofdstuk verder uitgelegd worden.

6.1 Gebiedsbescherming

Het is noodzakelijk om een stikstofberekening in het kader van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden uit te voeren. Voor het uitvoeren van een stikstofberekening zijn gedetailleerde gegevens over de bouw- en gebruikersfase. Deze kan dus pas worden uitgevoerd als er een concreter plan voor het ontwikkelen van de woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist.

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets nodig omdat het plangebied binnen de begrenzing van het NNN ligt en er een wijziging in de bestemmingsplannen plaatsvindt. Daarnaast zal er bij de NNN toetsing extra aandacht uit moeten gaan naar de verbindingsfunctie van het plangebied voor soorten als onderdeel van de wezenlijke waarden en kenmerken.

6.2 Houtopstanden

Binnen het plangebied worden mogelijk houtopstanden geveld waar de regels van de Omgevingswet op van toepassing zijn. Voor het vellen van deze houtopstanden geldt een meldingsplicht bij de provincie Utrecht. Daarmee geldt ook een herbepantingsplicht op dezelfde locatie binnen drie jaar.

Daarnaast valt een deel van het plangebied binnen de door de gemeente Zeist en Gemeente Utrechtse Heuvelrugvastgestelde bebouwde kom en geldt hiervoor de Bomenverordening. Er geldt mogelijk een kapverbod, waarvoor een vergunning dient te worden aangevraagd bij de gemeente. De opdrachtgever dient hier zelf zorg voor te dragen.

6.3 Soortbescherming

Uit de Quicksan blijkt dat er verschillende beschermde soorten in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de activiteit te verwachten zijn. Omdat er nog geen concreet plan ligt voor de ontwikkeling met woningopgave rondom het stationsgebied Driebergen-Zeist is bij de analyse daarom uitgegaan van een worst-case scenario waarbij het uitgangspunt is dat de ontwikkeling binnen het gehele plangebied uitgevoerd kan gaan worden en dus het gehele plangebied aangetast wordt.

Voor een aantal van deze soorten zijn middels het nemen van specifieke preventieve maatregelen negatieve effecten te voorkomen. Dit betreffen de volgende soorten/functies:

- **Algemene broedvogels**

Voor andere soorten zijn er geen maatregelen die het optreden van negatieve effecten geheel voorkomen. Er is daarom nader onderzoek nodig om vast te stellen of de soort inderdaad aanwezig is, zo nodig gevolgd door een vergunningsaanvraag. Het betreffen de volgende soorten/functies:

- **Groeiplaatsen dreps, groot spiegelklokje, korensla, naakte lathyrus, wilde ridderspoor en schubvaren.**
- **Functioneel leefgebied van boomarter, bunzing, wezel, hermelijn, das, eekhoorn, konijn, haas en steenarter.**
- **Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.**
- **Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen: franjestaart, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis**
- **Essentiële vliegroutes en essentieel foeraargegebieden van vleermuizen.**
- **Functioneel leefgebied van huismus, gierzwaluw, havik, buizerd, wespendif, sperwer, boomvalk, ransuil, kerkuil en steenuil.**



- **Functioneel leefgebied van grote modderkruiper**
- **Functioneel leefgebied van poelkikker**
- **Functioneel leefgebied van ringslang**
- **Voortplantingshabitat van teunisbloempijlstaart en grote vos.**

6.3.1 *Maatregelen soortbescherming*

Onderstaand is per soort(groep) beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is op twee verschillende manieren een zorgplicht uitgewerkt. De eerste behelst een algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving (Artikel 1.6 Omgevingswet). Dit houdt in dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving in acht neemt en doet wat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd om negatieve effecten te verminderen.

Daarnaast geldt er een specifieke zorgplicht voor Rode-Lijstsoorten en soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn. Deze zorgplicht is opgenomen in artikel 11.27 van het Bal. Hierbij geldt eveneens dat de initiatiefnemer voldoende zorg dient te dragen voor het voorkomen of beperken van negatieve gevolgen op deze soorten en daarnaast ook hun habitat. Hierbij dient nagegaan te worden welke nadelige gevolgen optreden en dienen alle passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen en wordt nagegaan of deze maatregelen het beoogde effect hebben.

Deze zorgverplichtingen gelden te allen tijde bij het uitvoeren van een activiteit, ongeacht of deze te typen zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermd soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermd soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren te worden uitgevoerd.

- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten.
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten. Draag er tevens zorg voor dat de richting waarin de dieren moeten vluchten voldoende beschutting of leefgebied biedt.
- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel.
- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.

Algemene broedvogels

Veel broedvogels zijn opportunisten die weinig eisen stellen aan hun omgeving. Alle vogelnesten zijn beschermd wanneer deze in gebruik zijn. Algemene broedvogels zijn niet standvastig, ze kunnen ieder jaar op een andere plek broeden en zijn weinig kieskeurig. Soorten die tot broeden kunnen komen in of nabij het plangebied zijn o.a. merel, houtduif, kauw, spreeuw, wilde eend en meerkoet. Onderstaande maatregelen en aandachtspunten moeten in acht worden genomen ten aanzien van algemene broedvogels om een overtreding van artikel 11.37 lid 1 van het Bal te voorkomen.

- Er kunnen in het plangebied algemene vogels tot broeden komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Het is niet mogelijk om een omgevingsvergunning te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode. Voor verlaten nestplaatsen geldt dit niet;
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken en/of het plangebied broedvrij te houden, dient het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een ecologisch



deskundige (Bijlage D) gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedende vogels;

- Wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de werkzaamheden. Bij aantreffen van een broedgeval in het plangebied wordt een rustzone afgezet door een ecologisch deskundige en wordt de locatie met rust gelaten tot de jongen zijn uitgevlogen. Er mogen geen werkzaamheden in de directe zone rond een nest plaatsvinden. De omvang van deze zone wordt door de begeleidende ecooloog bepaald. Eventueel kan er met schermen gewerkt worden die visuele verstoring en/of verstoring door geluid naar een broedgeval beperken.

6.3.2 *Natuurinclusieve maatregelen*

Er liggen kansen om de eventuele nieuwe woonwijk geschikt te maken voor allerlei soorten door natuurinclusief te ontwikkelen. Dit heeft als doel de lokale biodiversiteit te versterken en te verhogen en zorgt tevens voor een groene en gezonde leefomgeving.

Een biodiverse woonwijk met veel verschillende soorten is niet alleen belangrijk voor flora en fauna, maar ook voor de mens. Dit heeft alles te maken met de ecosystemendiensten die de natuur aan ons levert, denk aan: de productie van voedsel en drinkwater, beperken van plagen maar ook regulerende diensten die zorgen voor o.a. verkoeling, opvang van fijnstof en opslag van koolstof evenals de absorptie van geluid en wind, de opslag van koolstofdioxide, het bergen van water en de bijdrage aan een gezonde leefomgeving. Een hoge biodiversiteit in de bebouwde omgeving is gunstig voor het welzijn en welbevinden van de inwoners en voor de realisatie van ecosystemendiensten in het algemeen. Diverse wetenschappelijke onderzoeken in de laatste 10 jaar hebben aangetoond dat

een groene leefomgeving zorgt voor een verhoogde mentale en fysieke gezondheid van inwoners en dat het een gezonde (actievere) levensstijl bevordert.

Stedelijk groen heeft meerdere functies waarvan er vier als meest belangrijk naar voren komen:

- Een leefgebied voor dieren en planten aanbieden (of anders gezegd voor de biodiversiteit);
- Een betere en gezondere omgeving aanbieden aan inwoners;
- Opvang van neerslag in een gebied waar de grond veelal verhard is (en daarmee het voorkomen van een overbelast rioolstelsel);
- Het lokale klimaat van de stad reguleren en verkoelen in de zomer; hierbij spelen bomen een belangrijke rol.

Bureau Viridis heeft veel ervaring met het opstellen van biodiversiteitsplannen voor nieuwe woonwijken en kan desgewenst meedenken over de mogelijkheden. Ook is meer informatie te vinden op:

- <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/>
- <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

6.3.3 *Nader onderzoek beschermde soorten*

Zoals reeds aangegeven wordt in dit rapport rekening gehouden met een wordt-case scenario. Omdat de planvorming nog niet concreet genoeg is, kan op basis van de nu bekende informatie nog niet met zekerheid bepaald worden naar welke soorten een nader onderzoek uitgevoerd dient te worden.

In Tabel 6.1 worden alle mogelijk in het plangebied voorkomende soorten met de specifieke onderzoeksinspanning benoemd. Zodra de plannen vorm hebben gekregen kan nader bekeken worden welke soorten wel en welke soorten mogelijk niet onderzocht moeten worden.



Tabel 6.1 | Onderzoekperiodes per soort(groep). Per soort(groep) aangegeven in welke periodes onderzoek plaats kan vinden (NGB, 2021, 2023). Voor sommige soorten geldt dat de periode en de inspanning per functie verschillend kan zijn.

Type	Minimaal aantal onderzoeken	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt
Vaatplanten	2 bezoeken									
Vleermuis – gebouwbewonend	5 bezoeken									
Vleermuis - boombewonend	4 bezoeken									
Vleermuis – vliegrouete	2 bezoeken									
Vleermuis - foerageergebied	2 bezoeken									
Boommarter	n.t.b.									
Das	n.t.b.									
Eekhoorn	2 bezoeken									
Konijn	2 bezoeken									
Haas	2 bezoeken									
Steenmarter	n.t.b.									
Kleine marterachtigen	n.t.b.									
Steenuil	4 bezoeken									
Huismus	2-4 bezoeken									
Gierzwaluw	3 bezoeken									
Buizerd	2-4 bezoeken									
Boomvalk	2-4 bezoeken									
Havik	2-4 bezoeken									
Kerkuil	n.t.b.									
Ransuil	2-4 bezoeken									
Sperwer	2-4 bezoeken									
Wespendief	2-4 bezoeken									
Ringslang	4 bezoeken									
Poelkikker	2 bezoeken									
Grote modderkruiper	2 bezoeken									
Teunisbloempijlstaart	2 bezoeken									
Grote vos	2 bezoeken									



7 Literatuurlijst

- Bat Habitat Key. (2018). *Bat Roosts in Trees. A guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals*. Exeter: Pelagic Publishing.
- Bejder, L., Samuels, A., Whitehead, H., Finn, H., & S., A. (2009). Impact assessment research: use and misuse of habituation, sensitization and tolerance in describing wildlife responses to anthropogenic stimuli. *Marine Ecology Progress Series* 395, pp. 177-185.
- Bos, F. M. (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea.- Nederlandse Fauna 7*. Leiden, Nederland: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K., & Buys, J. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur van Nederland 12*. Leiden: Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.
- Creemers, C. &. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Society.
- Dietz, C., Von Helversen, O., & Nill, D. (2011). *Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht*. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.
- Gill, J. (2007). Approaches to measuring the effects of human disturbance on birds. *Ibis* 149, pp. 9-14.
- Grondmij Nederland B.V. (2011). *Deelgebied Zeist-Bunnik. Perspectief en inrichtingsbeeld voor de ecologische hoofdstructuur. Wensbeeld voor natuur en landschap*. Provincie Utrecht.
- Jansen, R. (2012). *Stationsgebied Driebergen-Zeist. L4.2.4-1 RAPPORT NATUUR*. Arcadis.
- Kleukers, R., Nieukerken, E. v., Odé, B., Willemse, L., & Wingerden, W. v. (1997). *De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). - Nederlandse Fauna 4*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Mabelis, A. (2011). *Ecologische evaluatie van een landgoederenzone (gemeente Zeist)*. Wageningen: Alterra.
- NDFF. (2024). *Uitvoerportaal Nationale Databank Flora en Fauna*. Opgehaald van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. (2012). *De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse Fauna 4*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Netwerk Groene Bureaus. (2021). *Vleermuisprotocol 2021*. Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Netwerk Groene Bureaus. (2023). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2023). Opgehaald van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2018). *Vogelatlas van Nederland*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos Uitgevers.
- Werkgroep Faunapassages Zeist Zuid/West. (2020). *Natuur verbinden en behouden. De ecologische verbindingen tussen De Bilt, Zeist, Bunnik, Odijk en Driebergen*.



Bijlage A. Wettelijk kader

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze nieuwe wet brengt alle regelgeving over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water samen in 1 wettelijk stelsel en vormt daarmee de basis voor een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving. Binnen de wet wordt gezocht naar een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Het doel van de wet is minder regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. De Omgevingswet (Ow) doet dit aan de hand van vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB), dit zijn:

- het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- het Omgevingsbesluit (Ob)

Naast deze vier AMvB's is er nog de Omgevingsregeling (Or), waarin alle technische en administratieve details van de andere regelgeving zijn vastgelegd.

Kader 1 | Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving omvat naast natuur en landschappen ook alle bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, cultureel erfgoed en werelderfgoed in Nederland.

Binnen de Omgevingswet zijn de beschermingsregimes die voorheen onder de Wet natuurbescherming vielen voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden opgenomen, waardoor de wet voorziet in een implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Naast bovenstaande beschermingsregimes bestaat in Nederland het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wat is geregeld in het Bkl. De beleidsuitwerking van het NNN vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.6 en 1.7 een zorgplicht opgenomen voor onze fysieke leefomgeving. Deze zorgplichtbepaling houdt in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten (aanzienlijke) nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt op de fysieke leefomgeving verplicht is om maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of wanneer de gevolgen niet kunnen worden voorkomen deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Als gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt dan moet de initiatiefnemer de betreffende activiteit achterwege laten.

Voor activiteiten die betrekking hebben op alle Natura 2000-gebieden en/of bijzondere nationale natuurgebieden ('Natura 2000 activiteit') en activiteiten die betrekking hebben op in het wild levende dieren en planten mét en zonder beschermstatus ('flora- en fauna-activiteit') is daarnaast eveneens een specifieke zorgplicht van kracht die aanvullende verplichtingen oplegt aan iedereen die een dergelijke activiteit uitvoert. De specifieke zorgplichtbepaling is per afdeling opgenomen in het Bal.

Kader 2 | Redelijkheid in de Omgevingswet

In de zorgplichtbepaling is o.a. opgenomen dat een initiatiefnemer die een activiteit uitvoert en 'redelijkerwijs' weet of kan vermoeden dat die activiteit schadelijke gevolgen veroorzaakt, maatregelen neemt om schade te voorkomen of de handeling nalaat voor zover dit 'redelijkerwijs' van diegene kan worden gevraagd.

Onder 'redelijkerwijs' kan datgene worden verstaan dat fysisch qua resultaat mogelijk is, maar ook dat wat van diegene die de schade veroorzaakt kan worden gevergd. Hierbij kan gedacht worden aan financiële, ruimtelijke en planningstechnische aspecten.



Specifieke zorgplicht Natura 2000 (artikel 11.6 Bal)

Wanneer iemand⁴ een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan hebben op Natura 2000 gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden dan is diegene aanvullend op de algemene zorgplichtbepalingen eveneens verplicht om voorafgaand aan uitvoer een studie uit te (laten) voeren naar mogelijke verslechterende of significant verstorende effecten van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Wanneer dergelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten moeten passende preventieve maatregelen genomen worden om de effecten te voorkomen en wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben. Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden uitgevoerd.

Specifieke zorgplicht Flora- en fauna-activiteit (artikel 11.27 Bal)

Wanneer iemand een activiteit uitvoert die nadelige gevolgen kan veroorzaken op beschermde en niet-beschermde soorten⁵ en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats spreekt de wet over een 'flora- en fauna-activiteit'. In deze situatie is diegene die de activiteit initieert verplicht voorafgaand aan het uitvoeren van die activiteit na te gaan of er op de locatie van de activiteit of in de nabijheid daarvan aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van de soorten. Naast de wettelijk beschermde soorten genoemd heeft deze soortbescherming ook betrekking op dieren en planten genoemd in de rode lijsten en in bijlagen II en V van de Habitatrictlijn.

Als nadelige gevolgen op mogelijk aanwezige soorten voorafgaand niet kunnen worden uitgesloten dan moet worden onderzocht welke gevolgen de activiteit heeft en moeten passende preventieve maatregelen worden getroffen om de effecten te voorkomen. Ook wordt tijdens en na het verrichten van de activiteit nagegaan of de maatregelen het beoogde effect hebben. Indien dit niet het geval is moet de activiteit worden gestaakt en moeten passende herstelmaatregelen worden getroffen. Het onderzoek naar de effecten heeft betrekking op de betreffende dieren van die soorten, maar ook hun nesten, foerageerplaatsen,

voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren, of voor planten van die soorten.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 11, Afdeling 11.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er mogelijk sprake van een noodzakelijke aanvraag van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit en dient een Habitattoets uitgevoerd te worden. In een Habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels de Voortoets (artikel 11.6 Bal) wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden (*zie Kader 3, Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen*). Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen

⁴ een rechtspersoon of natuurlijke persoon die een activiteit of ingreep wil uitvoeren

⁵ Soorten van de rode lijsten en Bijlagen II en V van de Habitatrictlijn



optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen omgevingsvergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Kader 3 | Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Preventieve maatregelen zijn maatregelen die worden genomen voordat schadelijke gevolgen die mogelijk uit een activiteit voort kunnen komen op kunnen treden. Deze maatregelen hebben betrekking op zowel het individu als de populatie. Preventieve maatregelen voorkomen het overtreden van verbodsartikelen.

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een activiteit voortvloeien verminderen of verzachten. Het doel van mitigerende maatregelen is het behoud van de ecologische functionaliteit van een gebied tijdens en na uitvoer van de activiteit. De maatregelen hebben vaak betrekking op het individu.

Herstelmaatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die uit een activiteit voortvloeien compenseren op een andere locatie of – na uitvoering van de werkzaamheden – op dezelfde locatie en daarmee de staat van instandhouding van soorten en habitats waarborgen. Herstelmaatregelen hebben vaak betrekking op populaties en leefgebieden.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dan is er sprake van een 'Natura 2000-activiteit' en dient er een Passende Beoordeling uitgevoerd te worden (projecten: artikel 16.53, lid c Ow en artikel 8.74b Bkl/ plannen: artikel 16.53, lid c Ow en 10.24, lid 1 Bkl). Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een omgevingsvergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen **A**lternatieven zijn, er **D**wingende redenen van groot openbaar belang zijn en er **C**ompensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets

Als negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan de voorwaarden uit de ADC-toets (projecten: artikel 8.74b, lid 2 en 3 Bkl/ plannen: artikel 10.24, lid 2 en 3). Deze voorwaarden zijn:

- Er zijn geen alternatieve oplossingen;
- Het project wordt uitgevoerd onder dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- Er worden compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving gaat over activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild, dit wordt ook wel de passieve soortbescherming genoemd. In het kort bestaat dit deel uit drie aparte beschermingsregimes: 1) Vogelrichtlijn; 2) Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) Andere soorten (nationaal). Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verbodsbepalingen (zie kader 4, *Opzettelijkheid en Kader 5, Verstoring en vernietiging door verstoring*) en wettelijke belangen voor een Omgevingsvergunning.

Vogelrichtlijn (artikel 11.37, lid 1 Bal)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- opzettelijk doden en vangen van vogels;
- opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
- eieren rapen en onder zich hebben;
- opzettelijk verstoren van vogels;

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels onder lid 1d is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.



Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74j, lid 1b Bkl:

- 1° in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- 2° in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- 3° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4° ter bescherming van flora en fauna;
- 5° voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
- 6° het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Kader 4 | Opzettelijkheid in de Omgevingswet

Een situatie waarbij iemand een handeling verricht waarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaard wordt dat deze gedraging leidt tot overtreding van een verbod, ook als een kwade intentie ontbreekt.

Habitatrichtlijn (artikel 11.46, lid 1 Bal)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden en vangen;
- b. opzettelijk verstoren;
- c. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
- d. opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen;
- e. opzettelijk plukken of vernielen van planten.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.46 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74k Bkl:

- 1° ter bescherming van flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Kader 5 | Verstoring en vernietiging door verstoring

Ecologische verstoring

In ecologisch opzicht is verstoring een verandering door het toedoen van mensen in hoe een dier gebruik kan maken van essentiële hulpbronnen. Het kan hierbij ook gaan om een verandering in de perceptie van het dier. Dit betreft voornamelijk de toegang tot voedselbronnen en nest- of verblijfplaatsen (Gill, 2007). Dit is vaak een tijdelijke verstoring van individuen, wat soms ook kan leiden tot negatieve effecten op populatieniveau (Bejder et al. 2009).

Juridische verstoring

Verstoring is in juridisch opzicht een relatief begrip. Sommige verstorende handelingen zijn per definitie tijdelijk, de hierdoor optredende verstoring is dus hooguit tijdelijk en kortdurend. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Uit jurisprudentie⁶ kan worden afgeleid dat een (tijdelijke) verstoring, waarbij dieren zich (tijdelijk) aan een veranderde leefomgeving moeten aanpassen, niet leidt tot een opzettelijke verstoring in het kader van de Omgevingswet.

Wanneer verstoring leidt tot vernietiging

Wanneer een verstoring van dusdanige duur of intensiteit is kan het voorkomen dat dieren hun nest of verblijfplaats permanent verlaten. In deze gevallen is er juridisch sprake van het vernietigen van een nest of verblijfplaats en worden verbodsbepalingen van de Omgevingswet overtreden.

⁶ ECLI:NL: RVS:2012:BY2464
ECLI:NL: RVS:2013:BZ8442
ECLI:NL: RVS: 2017:2087
ECLI:NL: RBOVE: 2017:3089

ECLI:NL: RVS: 2018:12
ECLI:NL: RBNHO: 2018:1811
ECLI:NL: RBNHO: 2018:1810



Andere soorten (artikel 11.54, lid 1 Bal)

Dit verbod geldt voor nationale soorten die zijn vastgelegd in Bijlage IX behorend bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de Bijlage IX, onderdeel A.
- b. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren bedoeld onder a, en
- c. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van vaatplanten van de soorten, genoemd in de Bijlage IX, onderdeel B.

Een omgevingsvergunning voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 11.54 Bal kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de aanvraag (zie "Omgevingsvergunning, gedragscode of vrijstelling") en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 8.74l, lid b:

- 1° ter bescherming van de wilde flora of fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- 2° ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4° voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
- 5° op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.
- 6° in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, inclusief het gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- 7° ter voorkoming van schade of overlast, inclusief schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- 8° voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband

met veelvuldig veroorzaakte schade of de maximale draagkracht van het gebied;

- 9° voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- 10° in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- 11° in het kader van het bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- 12° in het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
- 13° in het algemeen belang.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om habitats en soorten te beschermen middels Provinciale taken voor de fysieke leefomgeving (artikel 2.18 Ow) en de Actieve soortbescherming (artikel 3.57 Bkl). In het kader van deze actieve bescherming moeten de provincies maatregelen nemen voor het beschermen, instandhouden of herstellen van biotopen en leefgebieden alsmede de in het wild voorkomende plant en diersoorten. In dit kader kunnen zij bijvoorbeeld besluiten de lijst met beschermde soorten uit te breiden en/of gebieden aan te wijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen. Voor de actieve soortbescherming is afstemming met andere provincies noodzakelijk zodat nationale doelstellingen kunnen worden bereikt.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaar rond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal het gehele jaar van toepassing zijn (zie *Kader 6, Jaarrond beschermde vogelnesten en Tabel 2*). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen



van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven alsmede essentiële rustlocaties.

Uitzetten dieren

Voor de soorten die vallen onder de beschermingsregimes van artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal geldt dat er vergunning kan worden verleend voor het overtreden van de verbodsbepaling “vangen”. Dit kan noodzakelijk zijn wanneer voor een bepaalde ingreep de aanwezige beschermde soorten uit het plangebied verwijderd moeten worden teneinde het doden of verwonden van de soorten te voorkomen. Wanneer de soorten buiten het betreffende aaneengesloten leefgebied uitgezet worden zal mogelijk ook een omgevingsvergunning aangevraagd moeten worden voor artikel 11.61, lid 1 Bal: het verbod om zonder omgevingsvergunning dieren of eieren van dieren uit te zetten. Wanneer er sprake is van een verplaatsing op korte afstand binnen het leefgebied van de betreffende soort dan is het aanvragen van een vergunning niet noodzakelijk.

Beschermde houtopstanden

Het onderdeel Houtopstanden is beschreven in Afdeling 11.3 van het Bal. In artikel 11.111 Bal zijn de bepalingen met betrekking tot het vellen van houtopstanden en het herbeplanten van grond na het vellen van houtopstanden opgenomen. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder dit tenminste vier weken maar niet eerder dan een jaar voor de kap te melden bij het bevoegd gezag.

Een houtopstand wordt in de wet gedefinieerd als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dezelfde grond binnen drie jaar moet worden herbeplant. Wanneer de herbeplanting na 3 jaar niet succesvol is moet de beplanting die niet is aangeslagen vervangen worden.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op

- houtopstanden die een totale oppervlakte hebben van minder dan 1000 vierkante meter;
- rijbeplantingen die bestaan uit 20 of minder bomen;

- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruit, noten of vruchtbomen;
- windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen;
- kweekgoed;
- beplantingen van wilgen of populieren langs (water-)wegen of in een enkele rij geplant langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand ter bevordering van de overblijvende houtopstand;
- Beplantingen bestaande uit populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa.
- op houtopstanden die binnen de bebouwingscontour houtkap vallen.

De provincie kan maatwerkregels opstellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer middels een maatwerkvoorschrift van de herbeplantingsplicht kan worden afgeweken. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Omgevingswet beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Waar de grens van deze contour ligt wordt door de gemeente vastgelegd in het omgevingsplan. Binnen de bebouwingscontour houtkap geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Vergunning, gedragscode of vrijstelling

Het is mogelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen voor een flora- en fauna-activiteit waarbij verbodsartikelen worden overtreden met betrekking tot beschermde soorten. Er kan alleen een vergunning verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;



- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Gedragscode

Het is niet altijd nodig om een omgevingsvergunning aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk onder de Omgevingswet. Er hoeft geen vergunning aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode (Artikel 11.45, 11.53 en 11.59 Bal). Een gedragscode geeft aan op welke wijze een initiatiefnemer flora- en fauna-activiteiten of activiteiten met betrekking tot houtopstanden uit kan voeren zonder negatieve effecten op (beschermde) soorten of natuurwaarden. Bij de uitvoer van flora- en fauna-activiteiten waarbij er gebruikt gemaakt wordt van een gedragscode geldt een meldingsplicht bij de provincie waar de werkzaamheden uitgevoerd worden. Op de [website van RVO](#) is een overzicht van alle goedgekeurde gedragscodes te vinden.

Alle onder de Wet natuurbescherming goedgekeurde gedragscodes blijven geldig onder de Omgevingswet en zullen t.z.t. worden omgezet zodat ze voldoen aan de beleidseisen van de Omgevingswet.

Vrijstelling

Naast de gedragscode is ook een vrijstelling van de vergunningsplicht mogelijk onder een programma of omgevingsverordening. Ook in de omgevingsregeling (Or) staan vrijstellingen vermeld. Onder bepaalde voorwaarden hoeft voor de uitvoer van bepaalde activiteiten dan geen omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

Een programma wordt vastgesteld door een gemeente, waterschap, provincie of het Rijk, samen met het gezag dat normaliter de omgevingsvergunning voor de betreffende flora en fauna activiteit zou verlenen.

Een vrijstelling onder een programma kan betrekking hebben op:

- De inrichting, gebruik, beheer en instandhouding van een Natura 2000-gebied.
- Het verminderen van de belasting die schadelijke factoren hebben op Natura 2000-gebieden.
- Het versterken van populaties, habitats van soorten of het ontwikkelen of beschermen van natuurlijke habitats zowel binnen als buiten Natura 2000 (bijvoorbeeld een soortenmanagementplan).

De omgevingsverordening wordt vastgesteld door provincies en bevat alle regels voor de fysieke leefomgeving. Een omgevingsverordening kan bijvoorbeeld een vrijstelling bevatten voor schade of overlast veroorzakende dieren die niet in de omgevingsregeling vermeld staan.

De omgevingsregeling bevat de regels voor het bestrijden van een aantal specifieke schadeveroorzakende soorten door grondgebruikers die niet opgenomen zijn in de omgevingsverordening. Daarnaast is in deze regeling een vrijstelling (artikel 4.31 Or) opgenomen om zonder omgevingsvergunning werkzaamheden uit te voeren in het kader van:

- bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- bestendig beheer of onderhoud in de landbouw en de bosbouw;
- bestendig gebruik; of
- ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden inclusief het gebruik van dit gebied.

Deze vrijstelling geldt enkel voor een beperkt aantal soorten van artikel 11.54 Bal. Zie Tabel 3 voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten per provincie. Wanneer er gewerkt wordt onder bovengenoemde vrijstelling(en) geldt nog altijd dat de zorgplicht onverminderd van kracht blijft.



Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De grondslag van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in artikel 7.6, 7.7 en 7.8 van het Bkl. De beleidsuitwerking van deze artikelen vindt plaats in de omgevingsverordening die opgesteld wordt door de provincie. Provincies zijn verplicht beleid te maken voor de aanwijzing en begrenzing van het NNN, het vaststellen van de wezenlijke kenmerken en waarden en het opstellen van regels teneinde de NNN-gebieden te beschermen.

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden. Afhankelijk van de betreffende provincie dient in de toetsing rekening te worden gehouden met externe werking (zie Tabel 1). Het gaat daarbij om ontwikkelingen op locaties gelegen buiten het NNN die een versturende invloed hebben op de beschermde gebieden.

Tabel 1 | Overzicht externe werking per provincie.

Provincie	Externe werking?
Drenthe	Nee
Flevoland	Ja
Friesland	Enkel bij ontwikkelingen op het gebied van woning- en recreatie
Gelderland	Nee
Groningen	Nee
Limburg	niet vastgelegd
Noord-Brabant	Ja
Noord-Holland	Nee
Overijssel	Nee
Utrecht	Nee
Zeeland	ja (tot 100 m)
Zuid-Holland	Nee



Kader 6 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 11.37 Bal van de Omgevingswet het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden (zie Tabel 2 voor de soorten per provincie):

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. Vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Alleen de Provincie Flevoland hanteert bij categorie 5 een onderverdeling in a en b, waarbij:

- a. Nesten die vallen onder 5a zijn in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.
- b. Nesten die vallen onder 5b zijn in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

In de provincie Limburg is zijn categorieën 2 & 3 samengevoegd, waardoor de categorieën doorschuiven:

1. Jaarrond gebruikte nesten (4 soorten). Deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats (voorbeeld: steenuil en roek).
3. Zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing (kolonievogels en niet-kolonievogels). Deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw, huismus).
1. Plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben (voorbeeld: ransuil, boomvalk). Of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar (havik) en zijn extra kwetsbaar voor verstoring. Hier vallen ook roofvogels onder die zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig van is.
2. Zijn de nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat (voorbeeld buizerd, blauwe reiger). Deze lijst bevat ook soorten die zeldzaam zijn in Limburg (het aantal broedparen is kleiner dan 75) en/of op de Rode Lijst staan. Deze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit van de nestplaats niet in geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt komt de functionaliteit eveneens in het geding. Deze soorten stellen hoge eisen aan de nestplaats en de omgeving daarvan (voorbeeld wulp, kwartelkoning).

Soorten die incidenteel in Limburg broeden (zoals tureluur en zilvermeeuw) of verdwenen zijn (grauwe gors en tapuit) zijn verwijderd van de lijst jaarrond beschermde nesten.



Tabel 2^a | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn koloniebroedende vogels. Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie													
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH	LV	
Bijeneter*	<i>Merops apiaster</i>	nee						4								0
Blauwe reiger*	<i>Ardea cinerea</i>	ja	5b					4								5
Boerenwaluw*	<i>Hirundo rustica</i>	ja	3					2			3					5
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ja	0					0								5
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	ja	0					0								5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	ja	0					0								5
Boomleeuwerik	<i>Lullula arborea</i>	nee														0
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	nee	5a					3								4
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	nee	4					2			3					5
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	nee	0					0			0					5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	nee	5a					4								4
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	nee	5b					4								5
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	nee	0					0			0					5
Ekster	<i>Pica pica</i>	ja	0					0			0					5
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ja	0					0								5
Gierzwaluw*	<i>Apus apus</i>	ja				4										2
Glanskop	<i>Poecile palustris</i>	ja	0					0								5
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	nee														0
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	nee						4								0
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	ja	0					0								5
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	nee	5b					0								5
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	nee	5b					0								5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	nee				4		2								3
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	nee						4			5					0
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	nee	5a					3								4
Hop	<i>Upupa epops</i>	nee	0					0			0					5
Huismus*	<i>Passer domesticus</i>	ja				4										2
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	ja	5b					2			2					5
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	nee	5b					4								5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	ja	1			4		1								3
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	nee	5b					0								5
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	nee	0					0			0					5
Kneu	<i>Linaria cannabina</i>	nee														0
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	nee														0
Koolmees	<i>Parus major</i>	ja	0					0			0					5
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	ja	0					0								5
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	nee						4								0
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	nee						4								0
Matkop	<i>Poecile montanus</i>	nee														0
Middelste bonte specht	<i>Dendrocygna media</i>	nee	5b								5					0
Nachttegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	nee														0
Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus</i>	nee														0
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	nee	5a			4		1								3
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	nee														0
Oeverzwaluw*	<i>Riparia riparia</i>	ja	5b					4								5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	ja	5a			4		2								3
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	nee						4								0
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	nee														0
Pijlstaart	<i>Anas acuta</i>	nee														0
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	ja	0					0			0					5
Porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	nee														0
Raaf	<i>Corvus corax</i>	nee	5a					3			4					5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	nee						3								4
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	ja						4			5					0
Roek*	<i>Corvus frugilegus</i>	ja				4		1								2



Tabel 2^b | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn kolonie broedende vogels. Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie											LNV			
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL		ZH		
Rode wouw	<i>Milvus milvus</i>	nee		5a					3								0
Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>	nee							4								0
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	nee		0					0			0					5
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	ja															0
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	ja				4		2									3
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	nee															0
Snor	<i>Locustella luscinioides</i>	nee															0
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	nee		5a				4									4
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	nee						4									0
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	ja		5b				0									5
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	ja				4		1									1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	nee		5b				0									5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	ja		3				3				4					5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	nee										5					0
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	nee										5					0
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	nee															0
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	nee						4									0
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	nee															0
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	nee		5a				3									4
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	nee															0
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	nee															0
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	nee						4				5					0
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	nee		5a				0				4					5
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	ja						4				5					0
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	ja		0				0				0					5
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	ja		0				0									5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	ja		0				0									5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	nee		5b				4				3					5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	nee		5a				3				4					0



Tabel 3 | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie												
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	LNv*
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>						V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						V ¹							
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europaeus</i>	V	V	V	V		V	V	V	V	V ⁵	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>						V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V ⁵	V	V	V
Zoogdieren	Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						V							
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	V	V		V	V	V	V	V		V	V		V
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>			V			V ²							
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>					V	V				V ⁵		V	V
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						V							
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	V	V	V		V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						V ³							
Reptielen	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						V ⁴							
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

* artikel 4.31 Or en Bijlage VIc Or

¹ alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november

² alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari

³ alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september

⁴ alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober

⁵ tot 1 september 2024

